49րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1421 Կ. ՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9/22 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1906 28 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1323 — 9 ՇՈՒՊԱԹ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն դարձուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԼՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس قیه
اداره خانه سی بابعالی جاده سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ԾԱՆՕԹԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 զրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցման համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԲԱՐՈՅԱԿԱ՞Ն ՄԱՐԴԸ ԹԷ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

Որքա՜ն ալ հետաքրքիր է մարդը մարդուն համար, ու ասի բնական չէ՞ սակայն. քու ալ նոյն հետաքրքրութիւնը չե՞ս ունենար ճանչնալու կամ հասկնալու համար այն անձը, որ չարունակ չուրջդ կը գտնուի կամ ամէն քայլափոխիդ դիմացդ կ'ելլայ։

Աւելի սորվուած չե՞ս զգար քեզի ամենամօտ ճանչնալու համար այն մարդը, որուն հետ Թերեւս գործիդ ու արհեստիդ բերմամբ յարաբերութիւն մը մշակել կ'ուզես կամ նոյն իսկ մասամբ գրաւ ես կեանքի կապ մը հաստատել։ Մեր մարդաճանաչութիւնը սակայն, դժբաղդաբար չատ անգամ մակերեւութային եղած է և կ'ըլլայ։ Որքան յաւախաբ եղած ենք մեր բարեկամներու, մեր ծանօթներու ընտրութեան մէջ, ու յետոյ հազար անգամ զղջացեր ենք ոչ թէ յարաբերութիւն մը հաստատած ըլլալնուս, այլ նոյն իսկ սատապէս անգամ իրենց երեսը տեսած ըլլալու դժբաղդութիւնը ունենալնուս։ Ու կը հարցնենք սակայն զարմանալի միեւնոյն հետաքրքրութեամբ թէ՝ ո՞վ է աս մարդը, հարուստ է, ի՞նչ գործի, ի՞նչ գիրքի ու տիտղոսի տէր, որո՞ւն ինչն է կամ ազգականը, ի՞նչ համբաւ, ի՞նչ անուն ունի հրապարակի վրայ։ Կարծես մեր հետաքրքրութիւնը գոհացած գտած կ'ըլլայ՝ երբ հասկնանք ու համոզուինք որ խնդրոյ նիւթ եղած անձը գիրքի ու դրամի տէր է, թէ հրապարակի վրայ անուն ունի ու համբաւ։ Բայց աաւ կրցա՞նք ճանչնալ, կամ ճանչցած եղա՞նք բուն մարդը, միթէ բաւակա՞ն է այս չափը մարդ մը ճանչնալու համար, որ Աստուծոյ ստեղծագործութեանց մէջ ոչ թէ միայն իր գլուխ գործոցն է, այլ ամէնէն բարդ, ամէնէն խորհրդաւոր ու գաղտնիքներով լեցուն հակընդդէմ հայլինակութիւնն է։

Բանի որ մեզ ամէնէն սառոյ բարոյական մարդը պէտք է, աւելի յարմար, աւելի պատշաճ չպիտի՞ ըլլար նախ հարցնել թէ՝ աս մարդը ի՞նչ նկարագիր ունի, չէ՞ մի որ բարոյական մարդն է մեր փնտռածը և ոչ թէ անոր դրամն ու համբաւը, որոնք կրնան աւազի վրայ դրած ըլլալ իրենց հաստատութեան հիմքը։ Մարդու մը նկարագիրը բանալով՝ կ'ուզենք հասկցնել և պէտք է հասկնանք ինչ որ է անոր ներքնապէս և իսկապէս առանց նկատողութեան առնելու անոր արտաքին երեւոյթն ու առաւելութիւնները։ Վասն զի բուն ճշմարիտ բարոյական մարդը նկարագիր մարդն է, ներքին մարդը, ազնիւ զգացումներու, առողջ սկզբունքներու, մաքուր սրտի և վեհանձն հոգիի մարդը։ Ոչ դրամը և ոչ համբաւն են որ կը կազմեն մարդը։ Կ'ուզե՞ս տեսնել ու ճանչնալ բուն ազնիւ մարդը իր ամբողջ իսկութեանը ու մերկութեանը մէջ. ո՛վ անկէ դրամը, հանէ սուրկորը իր վրայէն տարազները, ինչ քողը երկու Թեւով ճոխութեան մը և զոմ անձեռաւոր արարած մը։ Աստուած մեր հոգիին խորունկ ակերուն մէջ դրոշմած է բուն մեծութեան, բուն իրապէս գեղեցկութեանց պատկերը, որ պատկերն է իրեն։ Մէկը կրնայ ըլլալ չատ փարթամ ու հարուստ, հանճարքներու մէջ յղփացող մը բայց մրանգաւոյն բարոյապէս ընկած, աղբիւրի աղքատ մը, ու իր սիրտն ալ բարոյապէս ազնիւ զգացումներէ ցամքած անապատ մը։ Որքա՜ն արտաքնապէս լաւ ու հրապուրիչ երեւնալ փորձող անձինք կան որոնց ներքինքն սակայն կայ ծածկուած ամենատգեղ հոգի մը ու աղտոտուած սիրտ մը։ Մեր նկարագիրը կը կազմուի, կ'աճի չատ քանոսներ մեր մարմնոյն հետ. նոյն իսկ այն վայրկեանէն երբ մեր մօրը գիրկին հետ կը ծծենք անոր աչքերէն մայրական ժպիտները և գուրգուրանքով ու աղաւաղանքներով տաքցուն սրտէն սէրը։ Ու քանի մեր մարմինը կ'աճի մանկութեան մէջ, մեր միտքը կը բացուի և կամաց կամաց մեր նկարագրին ալ կ'առնէ իր որոշ ձեւն ու գոյնը։

Նշանաւոր հեղինակ մը կ'ըսէ «Ձմեռ ..., որուն նկարագիրը (չար) կոզմաւ խեչոյ։ Ջմրան ժամանակ տեսած էք Թերեւս տանիքներու քիւերէն կախուած սառի կտորները, ջուրի կաթիլներէն կը կազմուին անոնք, իւրաքանչիւր կաթիլ կը ծառայէ աւելցնել սառին տարածութիւնը։ Եթէ ջուրը յստակ է՝ սառը կ'ըլլայ յստակ և կը չողչողայ արեւին լոյսին տակ. բայց եթէ աղտոտ ու աղմուտ են ջուրին կաթիլները, սառն ալ կ'առնէ աղտոտ ու գորշելի երեւոյթ մը։ Նոյնպէս կը կազմուի մեր բարոյական նկարագիրները։ Իւրաքանչիւր մտածում և բարոյական զգացում կը գործէ իր ազդեցութիւնը մեր մաքին ու սրտին վրայ, եթէ մաքուր են և ուղիղ մեր խորհուրդները, եթէ ազնիւ են մեր զգացմունքը՝ մեր նկարագիրն ալ կ'ըլլայ սիրուն ու ազնիւ։ Իսկ եթէ անմաքուր են և չար մեր խորհուրդները ու զգացումները՝ մեր նկարագիրն ալ կ'ըլլայ աղտոտ ու տգեղ»։

Ըստ բարոյական դաստիարակութեան՝ մեր նկարագրին բուն կեդրոնը սիրտն է։ Առակաց գրքին մէջ չատ գեղեցիկ ու խիստ իմաստալից խօսք մը կայ, «Պահէ քու սիրտդ ամենայն զգուշութեամբ, վասն զի կենաց աղբիւրը անկէ կը բղխի»։ Եթէ մեր մտածումները պայծառ են, մեր զգացումները մաքուր՝ անոնց աղբիւրը կամ ակը սիրտն է, իսկ եթէ մեր խորհուրդները չար են և պղտոր, մեր զգացումները անազնիւ՝ պարձեալ աս ամէնուն ակն ու աղբիւրը սիրտն է։

Տաճարին մէջ մասնաւոր տեղ մը կար, որ կրկին վարագոյրներով բաժնուած էր բուն ներքին մասէն, ան տեղը կը կոչուէր Սրբութիւն Սրբութեանց։ Աստուած Իսրայէլացիներուն զոհաբերութիւնները, խնկարկութիւնները ու աղօթքները անկէ կ'ընդունէր ու կը լսէր։ Մարդ տաճարն (մեր) Սրբութիւն Սրբութեանցն ալ իր սիրտը չէ՞ միթէ։ Մենք չենք կրնար թափանցել մարդու մը սրտէն ներս, չենք կրնար հասկնալ անոր ներքին կեանքին մէջ անցած գործածները, ու չատ անգամ սորվուած ենք անոր արտաքին երեւոյթէն, խօսքերէն ու գործքերէն դատել զայն. կան սակայն մարդիկ, որոնք այնպիսի ճարպիկ ու ճարտար կերպով կը խօսին, կը գործեն որ չատ դժուարին կ'ըլլայ հասկնալ անոնց ներքին նկարագրին իսկութիւնը ու սրտին անկեղծութիւնը. բայց այդ տեսակ աննկարագիր մարդիկ իրենք իսկ գիտեն ու կզգան թէ իրենց բերնէն ու խօսածը կեղծ է և որուն դէմ կը բողոքէ չարունակ խղճին ձայնը անլռելի։ Սրտին Սրբութիւնն է եւ էական պայմանն է ազնիւ նկարագրին կազմութեան։ Մենք կրնանք զիրար խաբել խաբբալել, բայց տալ մեզի մեր դիմացի ընկերոջ ամէնէն պատուաւոր մարդը ու երեւիլ ամէնուն այնպէս, ինչ որ չենք իրապէս ու ներքնապէս, համոզուած իսկ ըլլալով որ մեր ընթացքը չէ համաձայն մեր խղճի ձայնին, կամ մեր բանականութեան ազնիւ թելադրութեանց։

Աննկարագիր մարդիկ՝ աշխարհի է՛ն մեծ անբարոյականներն են։ Խօսքի մէջ սուտ, գործքի մէջ խարդախ ու ընտանիքին յարաբերութեանց մէջ կասկածելի ըլլալով կը յայտնեն իրենց հոգիին ամէնէն աղտոտ ամէնէն զզուելի կողմերը։ Լուսանկարչէն գործիքով ի յայտ կուգան կեղծ վրայ մեր դէմքին գծերն ու իսկութիւնները, այնպէս ալ մեր խօսքերուն, մեր գործերուն ու մեր յարաբերութեանց մէջ կ'երեւին, կ'արտացոլանան սոսկալ մեր ներքին մարդուն նկարագրին սրտի գիծերն ու իսկութիւնները։ Կարճատես ու կարճամիտներու հանդէպ՝ կրնանք գաղանալ ձեռքերուն ու դէմքով երեւնալ, բայց մեր ձայնը պիտի մատնէ վերջապէս մեր իսկութիւնը։ Ու ո՛րքան զգուշ ըլլալու ենք աւելի զերծ պահելու համար մեր սիրտը վատ ու չար նկարագրի ազդեցութիւններէն, վասն զի ըստ Իմաստունին խօսքին կենաց աղբիւրը սրտէն է որ կը բղխի։ Մեր բերնէն ելած խօսք մը, անխոհեմաբար սպրդած բառ մը, պատճառ չէ՞ եղած մեր կեանքին ընտանեկան դժբաղդութեան ու ասացական կեանքի մէջ մեր ընկերոջ բարոյապէս ու նիւթապէս անկման։

Մարդիկ չեն կրնար հաւավարել իրենց կրքերը, այլ դժբաղդաբար իրենք են որ կը հաւավարուին կրքերէն։ Երբ կը տեսնենք դիւրաբորբոք մէկը, որ մեր դիմացը յանկարծ կ'սկսի հայհոյել, կոտրել, թափել, մէկուն արժանապատուութիւնը միւսին սիրտը վիրաւորելով, կ'ըսենք իրաւու. աս մարդուն բերանն սանձ չէ, սիրտը անանկ չէ։ Բայց աս չեմ կրնար ըմբռնել թէ՝ մարդ մը բարի կը խորհի ու չար կը գործէ, տարբեր կ'զգայ և տարբեր կը խօսի։ Չէ՞ մի որ լեզուն մաքին ու սրտին թարգման կամ գործիքն է։ Ինչպէս կրնանք ուրանալ այն յաւիտենական ճշմարտութիւնը թէ՝ «բերան յաւելուածոյ սրտի խօսի»։

Եթէ բարոյական դաստիարակութեամբ մաքրուած են սրտին աղտեղութիւնները, պէտք է որ անկէ ելած խօսքերն ալ ըլլան մաքուր։ Երբե՛ք մի հաւատաք այն չինծու ճշմարտութեան թէ՝ մարդու մը սիրտը տարբեր է և լեզուն տարբեր։ Ամէնէն կրքոտ մարդն իսկ, իրաւ է որ, բարկութիւնը անցնելէն յետոյ կը խոստովանի թէ իր բառերը ամենամեծ անմտութիւն մըն էր, բայց դժբաղդաբար եղածը եղած է։

Բռնակալութիւնը մեզի կը սորվեցնէ որ մեր կրքերը զսպենք, և լաւ կերպով գործածենք զանոնք, ճանչնանք մեր տկար ու Թերի կողմերը, չարունակ ուղղենք մենք զմեզ, որպէսզի սրբենք մեր սխալանքները, եթէ կ'ուզենք լաւագոյն ու ազնիւ բարոյական նկարագիր մը կազմել մեր մէջ։

Մեզք ու դաստիարակներ ո՛րքան հոգ ու խնամք տանելու են իրենց հոգածութեան տակ գտնուող փոքրիկներու մատաղ հոգիին և անբիծ սրտին մէջ անկեցնելու ազնիւ նկարագրի սերմերը և արժանապատուութեան զգացումը։ Տղայ մը գիտնալու է թէ՝ ինչ է սատախօսութիւնը, թէ ան ինչ ահաւելի աւերներ կրնայ գործել իր ապագայ կեանքին մէջ, թէ վերջապէս ատախօս մարդիկ ընկերութեան մէջ ամէնէն ատելին, ամէնէն անպատիւ ու անվստահելի արարածներ են։ Տղու մը մաքին հետ ոչ նուազ մշակուելու է սիրտն ալ. եթէ գիտութիւնը մաքին լոյսն է, ազնիւ ու բարի զգացումն ալ սրտին կեանքը։ Գիտութեան գրիչը՝ պէտք չէ ըլլայ քանդող բրիչ մը տղու մը հոգիին ու սրտին մէջ բարձրացող հաւատքի, զգացումի սարբ չէնքին, որ չէնքն է նկարագրին։

ՆԵՐՍԷՍ ՎՐԴ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ՀՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՎԱՒԵՐԱՑՆԷ Ս. ԳԻՐՔԸ

ՏԵԼԻՉԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Դ.

Ս. ԳԻՐՔ ԵՒ ԲԱԲԵԼՈՆ

ՋՐՀԵՂԵՂԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԲԱԲԵԼՈՆԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

Պերլինի Թանգարանը ունի անգնահատելի գանձ մը, կճաքար մը, որուն վրայ պատմուած է՝ թէ ինչպէս նախամարդը իր անմահութիւնը կորսնցուց կամ դրախտէն արտաքսուեցաւ։ Այս կճաքարը գտնուած է Թել-էլ-Ամառնա-յին մէջ։ Հին Եգիպտացի գիտնականներ զբաղեր և նշաններ են ըրեր այս բաբելական բնագրին վրայ։ Հարկաւ Բաբելոնի ազդեցութիւնը մինչեւ Եգիպտոս տարածուած էր։

Բաբելացիք իրենց պատմութիւնը երկու մասի կը բաժնէին. առաջինը՝ Ջրհեղեղէն առաջ և երկրորդը՝ անկէ ետքը։ Բաբելոն՝ Ջրհեղեղի համար բնական մեծ յարմարութիւն ունէր և որքան որ դաչտերը արգաւանդ էին, այնքան ալ անոնք ենթակայ էին կիկլոններու, որոնք ծովէն ելլելով և գետերուն հեռուելով երբեմն սոսկալի վնասներ տուած են։ Այսպէս զոր օր. 1876ին Պենկալի ծոցէն թաթառ մը ելլալ և մտնալով ահաւոր փոթորիկ մը 300 քիլոմեթր հեռու գտնուող Նաւեբուն իսկ կայմերը տարաւ, և վերջապէս ան մտաւ Գանգէսի բերանը և հսկայական լայնութեամբ ու զօրութեամբ կորճ տանէն ալիքները ծածկեցին 141 աշխարհագրական քառակուսի մղոն տարածութիւն մը 45 ոտք բարձրութեամբ ջուրով. 215,000 մարդիկ խեղդուեցան, մինչեւ որ ջրհեղէն այս գանգուածը փչրուեցաւ բարձրագիր լեռներուն զարնուելով։ Կարելի է երեւակայել՝ թէ ո՛րպիսի աւեր կը գործէր այսպիսի կիկլոն մը Բաբելոնի դաչտին վրայ, ուր բարձր լեռներ բոլորովին կը պակսին և ո՛րպիսի անջնջելի տպաւորութիւն պիտի ընէր այդ տեղական բնակչութեան վրայ։ Ջրհեղեղի այն նկարագրութիւնը, զոր մենք բաբելոնեան բնագրի համապատասխան տողերու թարգմանութեամբ պիտի տանք, գտնուած է Սարդանաբալի մատենադարանի աւերակներուն մէջ, որ Նինուէ կը գտնուէր և գրուած էր Քրիստոսէ 2000 տարի առաջ։ Վիեննացի նշանաւոր երկրաբան Eduard Զիւս ցուցուցած է արդէն, որ այս Ջրհեղեղը կիկլոնի մը նկարագրութիւնն է։

Ջրհեղեղի բաբելոնեան պատմութեան համար քանի մը վարիանդներ ունինք։ Մենք նախ պիտի տանք անոնցմէ ամէնէն լիակատարը, ապա հետզհետէ պիտի անցնինք միւսներուն։

Բաբելոնեան այս դիցաբանական զրոյցը, իսկապէս Կիլկամէշի (*) Ս. Գրոց Նեբրովդի՝ վէպին մէկ մասն է, որ 12 երգերով կը ներկայացնէ աստուածեան Հերակլէսի քաջագործութիւնները։ Այս վէպը բովանդակող 11րդ տախտակը կը ներկայացնէ զԿիլկամէշ, Ուրուգ քաղաքին հերոսը, որ սաստին աշխարհ (հոգիներու կայանը) կ'իջնէ իր պապ Ուդնաբիշթին քով, և անկէ կը խնդրէ կեանքի խոտը իր մահրիմ բարեկամ դիւցազնը զէա-Պանի յարուցման համար և հոն Ուդնաբիշթ անոր կը պատմէ իր պատմութիւնը. հետեւաբար, ի միջի այլոց, Ջրհեղեղի ալ պատմութիւնն ալ, որուն տողերը կը նշանակենք բնագիր արձանագրութեան տողերուն թիւով։

ՋՐՀԵՂԵՂԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ
ԲԱԲԵԼՈՆԵԱՆ ԲՆԱԳՐԻՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

8) Ուդնաբիշթի ըսաւ անոր, Կիլկամէշի,
9) Ես, ո՛վ Կիլկամէշ, գաղտնի բան մը պիտի յայտնեմ քեզ։
10) Եւ աստուածներու որոշումը պիտի պատմեմ քեզ։
11) Շուրիպպակ քաղաքը, զոր դուն կը ճանչնաս,
12) Որ Եփրատի ափերուն վրայ չինուած է,
13) Այդ քաղաքը ի հնուց ի վեր զօրաւորութիւն ունի իր աստուածներով։
14) Մեծ աստուածներուն սիրտը ուղեց ջրհեղեղ ընել,
15) Անոնց մէջն պէտն էր Անու,
16) Իրենց սաւաղորդը Բէլ դիւցազն.
17) Նինիպ իրենց պատգամաւորն էր,
18) Էն-Նու Կի իրենց առաջնորդը։
19) Իմաստութեան տէրը, Էա, խօսեցաւ անոնց հետ (1)
20) Եւ մատնեց անոնց ըսածը Քիռիքսուի (2) մը.
20ա) «Ո՛վ Քիռիքսու, Քիռիքսու, ո՛վ Իկարու, Իկարու (= պատ).
21) Լսէ՛ Քիռիքսու, ունկն դի՛ր Իկարու,
22) Ո՛վ այրդ Շուրիպպակցի, որդի Ուպարադուդուի,
23) Տունը քանդէ և նաւ մը չինէ,
23ա) Թո՛ղ գոյք ու կահկարասի, և կեանքդ փրկէ,
24) Թո՛ղ ստացուածքդ, և կեանքդ ազատէ,
25) Ամէն տեսակի կենդանի արարածներ բեր նաւդ.
26) Այն նաւը, զոր դուն պիտի չինես,
27) Պէտք է ունենայ... կանգուն մեծութիւն,
28) ... Կանգուն երկարութիւն և լայնութիւն.
29) Թող անիկայ Ովկիանոսի վրայ (?)»։
30) Ես հասկցայ և ըսի իմ տիրոջ «Էա»ին.
31) «Կարծանէ՛ Տէր իմ, ինչ որ դուն կամիս,
32) Ես պիտի հետեւիմ և կատարեմ.
33) Սակայն ինչ պիտի ըսեմ քաղաքին. ժողովուրդին և աւագներուն»։
34) Էա խօսեցաւ և ըսաւ.
34ա) Իմծի ըսաւ, իր ծառային.
35) «Այսպէս պիտի ըսես դուն անոնց,
36) Որովհետեւ Բէլը զիս կ'ատէ,
37) Ես պիտի չբնակիմ ձեր քաղաքին մէջ, Բէլի երկրին վրայ պիտի չմնամ,
38) Դէպի Ովկիանոս պիտի իջնեմ ես՝ իմ Տէր Էային հետ բնակելու համար.
39) Ձեր վրայ առատ անձրեւ տեղալ պիտի տայ ան (Բէլ).

(40—45 կա՛մ կիսկատար է բնագիրը և կա՛մ բոլորովին անընթեռնլի)։

Հատուած Բ-րդ

1) Իր նաւի պատերը 120 կանգուն բարձր էին,
2) 140 կանգուն իր տանիքին իր տանիքին եզերքը.
3) Ես նկարեցի իր ձեւը, ես գծեցի զայն.
4) Ես չինեցի զայն վեց յարկանի.
5) Եօթնպատիկ բաժնեցի զայն,
6) Իր ներսը 9 մասերու բաժնեցի ես.
7) Ջուր... սրսկեցի ես անոր մէջ.
8) Թի պատրաստեցի ես և անօթներ դրի հոն.
9) Ջիւթով ծեփեցի ես զայն արտաքուստ (3 սար)
9ա) Կուպրով ծեփեցի ես զայն ներքուստ (3 սար)
10) Երեք սար ձէթ տարին նաւին բեռնակիրները,
11) Բացի մէկ սար ձէթէ, որ գործածուեցաւ զոհերու համար,
12) Ես պէտք ունեցայ երկու սար նաւաշէններու ձէթի։
13) Մարդերուն համար արջառ մորթեցի ես,
14) Գառներ մորթեցի ես ամէն օր.
15) Խնձորօղիով, գարեջուրով, ձէթով և գինիով
16) Ջրեցի ես ժողովուրդը ինչպէս գետի ջուրով,
17) Այնպիսի տօն մը տօնեցի ես, որպէս Աքիդուի տօնը,

(18—21 տողերը դարձեալ եղծեալ են, բայց մնացած քանի մը բառերը կը յայտնեն Նաւի պատրաստութիւնը).

22) Ինչ որ ունէի անով լեցուցի ես նաւը,
23) Որքան որ արծաթ ունէի անով լեցուցի ես զայն,
24) Որքան որ ոսկի ունէի անով լեցուցի ես զայն.
25) Որքան որ կենդանիներ ունէի անոնցմով լեցուցի ես զայն։
26) Նաւի վրայ տարի իմ ընտանիքի արական և իգական սեռի անդամները.
27) Ընտանի կենդանիներ, վայրենի կենդանիներ, գործաւորներ տարի ես հոն։
28) Շամաշ (չէմշ=արեւ) հաստատուն ժամանակ մ'որոշած էր։
29) «Եթէ փոթորկալից անձրեւ առաւօտները երեկոյեան անձրեւ տեղալ տան,
30) Այն ատեն մտիր նաւդ և գոցէ զայն»։
30ա) Այն որոշեալ ժամանակը հասաւ,
31) Քաղքին վարիչները երեկոյեան անձրեւ տեղացուցին
32) Օրուան չառաղնելէն վախցայ ես,
33) Օրը տեսնելէ կը վախնայի ես։
34) Ես նաւ մտայ դուռը գոցեցի.
35) Նաւը վարելու հոգը Թողուցի ես նաւավար Բուզուր-Բէլին,
36) Ամբողջ չէնք մը իր բոլոր ունեցածով.
37) Երբ արշալոյսը սկսաւ բացուիլ,
38) Երկինքի հիմքերէն սեւ ամպեր բարձրացան,
39) Հատատ (փոթորիկի Աստուած) կայծակներ որոտեց հոն.
40) Մինչ Նեպօ և Մալիք առջեւէն կ'երթային,
41) Երկուքն ալ իբր պատուիրակներ լեռներու և դաչտերու վրայէն,
42) Ներկալ խլեց նաւին մէկ մասը,
43) Նինիպ բռնողեցաւ և ջուրի հոսանք մը թափեց վար,
44) Անունաքի ջահեր բարձրացուցին,
45) Լուսաւորելով իրենց փայլով ամբողջ երկիրը։
46) Հատատի փոթորիկը ամբողջ երկինքի վրայ տարածուեցաւ
47) Ինչ որ փայլ ունէր խաւարեցաւ,
48) (աղաւաղեալ) Անիկա ջուրով ողողեց երկիրը...։

Հատուած Գ-րդ

1) Մինչ ջուրերը կը բարձրանային լեռնաչղթային վրայ.
2) Պատերազմի փոթորկի նման յարձակեցան անոնք մարդոց վրայ.
3) Այնպէս որ անոնք զիրար չտեսան.
3ա) Մարդիկ երկինքի մէջ չճանչցուեցան։
4) Աստուածներն ալ կը վախնային փոթորկալից հոսանքէ,
5) Անոնք յետ քաշուեցան և բարձրացան Անուի երկինքը(*)։
6) Աստուածները փախած էին և պարիսպին տակ իջեւանած.
7) Իշտար կը կանչէր ինչպէս երկունքի ցաւով բռնուած կին մը։
8) Կը կանչէր աստուածներու տիրուհին, գեղաձայնը,
9) «Անցեալը վերջացաւ.
10) Որովհետեւ ես գերագոյն երկինքի դէմ չարիք գործեցի,
11) Որպիսի չարիք գործեցի ես գերագոյն երկինքի դէմ,
12) Իմ մարդերուս ոչնչացման համար եղած կռիւն կարգեցի,
13) Բայց այժմ ես կը հարցնեմ. «Արդեօք մարդիկ անո՞ր համար ծնած են
14) Որպէս զի իբր ձուկ ծովը լեցնեն»։
15) Անունաքիի աստուածները լացին անոր հետ
17) Անոնց չրթունքները ծածկուած էին...
18) Վեց օր վեց գիշեր
19) Քամին փչեց, մինչ ջրհեղեղը և փոթորիկը զերկիր կը սրբէին։
20) Երբ եօթներորդ օրը եկաւ, ջրհեղեղը դադրեցաւ, փոթորիկը մեղմացաւ,
21) Որ բանակի մը նման աւերած էր ամէն ինչ.
22) Ծովը հանդարտեցաւ, փոթորիկը ընացաւ, ջրհեղեղը դադրեցաւ.
23) Բոլոր մարդիկ կրկին հող դարձած էին,
25) Ինչպէս ուրի տարածուած էր իմ աչքերուս առջեւ դաչտը,
26) Ես պատուհանը բացի և լոյսը դէմքիս վրայ ինկաւ.
27) Ես նստեցայ ծերայ և լացի.
28) Եւ իմ դէմքիս վրայ արտասուքը հոսեցաւ.
29) Ես երկրի վրայ նայեցայ և միայն ծով տեսայ,
30) 12 (օրերէ) ետքը երկիր մը երեւցաւ.
31) Նիսիր լերան ուղղութեամբ մղուեցաւ նաւը՝
32) Նիսիր սարը նաւը բռնեց և անչարժ պահեց զայն,
33) Մէկ օր, երկրորդ օրը Նիսիր լեռը բռնեց զայն էն..։
33ա) Երրորդ օրը, չորրորդ օրը Նիսիր սարը բռնեց զայն էն..։
34) Հինգերորդ օրը, վեցերորդ օրը էն..։
34ա) Երբ եօթներորդ օրը հասաւ,
35) Ես աղաւնի մը դուրս հանեցի եւ զայն ի բաց արձակեցի.
35ա) Աղաւնին թռաւ և վերադարձաւ,

(*) Ասուրերէն Համապատասխան բառը կարելի է նաեւ կարդալ Շամխազի և Իս-տու-պար։

(1) Ասուրերէն «Իր գիչաւոր գտաւ» կրնայ նաեւ նշանակել «դատապարտութիւն բրաւ անոնց դէմ»։

(2) Քիռ-իք-սու կը նշանակէ ասուրերէն եղեգնի գաճիկայպատ։

(*) Այսինքն Կիւրօսայինն կամ վերին երկինքը։

36) Որովհետեւ Թառելու տեղ չկար վերադարձաւ ան.
37) Ես ծիծեռնակ մը դուրս հանեցի և զայն ի բաց արձակեցի,
37ա) Ծիծեռնակը Թռաւ և վերադարձաւ.
38) Որովհետեւ Թառելու տեղ չկար ան վերադարձաւ,
39) Ես ագռաւ մը դուրս հանեցի և զայն ի բաց արձակեցի,
40) Ագռաւը Թռաւ և տեսաւ ջուրերու նուազիլը
41) Ագռաւը Թռաւ ու հեռու կորկոչելով և կրկին Թռչելով ա՛լ չվերադարձաւ։
42) Այն ատեն ես ամէնքն ալ դուրս Թողուցի չորս քամիներու ուղղութեամբ, զոհ մը մատուցի,
43) Լեռան գագաթին վրայ նուիրաբերութիւն ըրի.
44) Երկու անգամ եօթն զոհի ամանօթներ կանգնեցուցի.
45) Անոնց մէջ Թօթափեցի խնկեղեգ, մայրափայտ և խնկեղէն
46) Աստուածները հոտոտեցին բուրմունքը,
(46ա) Աստուածները հոտոտեցին անուշահոտութիւնը,
47) Աստուածները ժողովուեցան իբրեւ ճանճ զոհողին շուրջը։
48) Երբ վերջապէս «Աստուածներու Տիրուհին» մերձեցաւ։

Հատուած Դ-րդ.

1) Անիկա առաւ լուսադզինները... զորս Անու իր բաղձանաց համաձայն պատրաստած էր.
2) Այս աստուածները — կ'երդնում ես, պիտի չմոռնամ,
3) Այս օրերը ես պիտի յիշեմ, զանոնք յաւիտեանս պիտի չմոռնամ,
4) Աստուածները Թող երԹան նուիրաբերութեանց քով,
5) Բէլ Թող չերԹայ նուիրաբերութեանց քով.
6) Որովհետեւ անիկա չմտածեց, ջրհեղեղին պատճառ եղաւ.
7) Եւ մարդկութիւնը պատժի ենԹարկեց։
8) Երբ վերջապէս Բէլը եկաւ,
9) Նաւը տեսաւ, բարկացաւ Բէլ,
10) Զայրացաւ Իկիկի (*) աստուածներու դէմ.
11) Ո՞վ խուսափեցաւ կենդանի արարածներէն.
11ա) Կ'երդնում, ո՛չ մէկ մարդ ողջ պիտի չմնայ»։
12) Նինիպ խօսիլ սկսաւ և ըսաւ
12ա) Ան ըսաւ Բէլ դիւցազնին,
13) «Ո՞վ բաց ի Էաէն այդպիսի գործերու կը ձեռնարկէ,
14) Էա գիտէ բոլոր հնարամտութիւնները»։
15) Էա խօսիլ սկսաւ և ըսաւ,
15ա) Ան ըսաւ Բէլ դիւցազնին,
16) «Ով տէր Բէլ, խելացոյդ՝ աստուածներէն,
17) Որովհետեւ չմտածեցիր, ջրհեղեղ յարուցիր.
18) Մեղաւորին իր պատիժը տուր իր մեղքին համար,
18ա) Յանցաւորը դատապարտէ իր ոճրին համար,
19) Բայց (անմեղը) պէտք չէ մեռնի եւն. (Թերի).
20) Ինչո՞ւ ջրհեղեղ յարուցիր.
21) Թո՛ղ առիւծ մը գար և մարդերը քիչցնէր.
22) Բայց ինչո՞ւ ջրհեղեղ ըրիր.
22ա) Թո՛ղ վագր մը գար և մարդիկը քիչցնէր.
23) Բայց ինչո՞ւ դուն ջրհեղեղ ըրիր.
23ա) Թո՛ղ սով մը գար և երկիրը (աւերէր).
24) Բայց դուն ինչո՞ւ ջրհեղեղ ըրիր.
25) Թո՛ղ ներկալ (=ժանտախտ) գար և երկիրը զարնէր.
26) Ես մեծ աստուածներու խորհուրդը չմատնեցի.
27) Ադրա խաղիզին ես երազել տուի եւ այս իմացաւ ան աստուածներու խորհուրդը»։
28) Երբ խելքի եկաւ
29) Բէլ բարձրացաւ նաւին վրայ։
30) Ան իմ ձեռքս բռնեց զիս վեր առաւ
31) Իմ կինս ալ վեր բերաւ և նստեցուց իմ քովս,
32) Անիկա չօշափեց մեզ. մեր մէջ մտաւ և օրհնեց մեզ.
33) «ՈւԹ-Նափիշթի առաջ մարդ էր
34) Այսուհետեւ ՈւԹնա-փիշթի և իր ամուսինը պիտի յարգուին մեզ՝ աստուածներուս՝ նման,
35) ՈւԹ-Նափիշթի պիտի բնակի հեռու տեղ մը գետերու բերնին քով»։
36) Զիս բերին հեռու տեղ և գետերու բերանին մօտ բնակեցնել տուին զիս։

Այս բնագիրը, զոր մենք ամբողջովին յառաջ բերինք հայերէնի Թարգմանելով, որքան որ մեզ յայտնի է, առաջին անգամ, ինչպէս վերն ալ ըսուեցաւ Կիլկամէշի վէպէն առնուած է, որ ամբողջովին գտնուած է Ասուրպանի-բալ-ի մատենադարանին մէջ։ Ջրհեղեղի աւանդութիւնը քանի մը տեսակ խմբագրութիւններ ունեցած է Բաբելոնացւոց քով։ Ամէն բանաստեղծ բաց իր երեւակայութեան Թռիչքին՝ կրնար փոփոխութեան ենԹարկել վէպս որովհետեւ տակաւին և ո՛չ մէկը կանոնական հանգամանք մը առած։ Այսպէս պզտիկ բայց վերոյիշեալ բնագրէն քիչ մը տարբերող կարճ և Թերի հատուած մըն ալ հրատարակեց իմ բարեկամներէն Ա. ուսուցչապետ Մայսներ (*), զոր աւելորդ կը համարիմ բառացի Թարգմանութեամբ առաջ բերել՝ ընդհանուր առմամբ նախորդին նման և միայն 17 կիսատատ տողերէ բաղկացած ըլլալուն համար։

ՏՈՔԹ. Ց. ԹՈՓՃԵԱՆ

(*) Իկիկի կը կոչուին գետնային աստուածները. իսկ Անունակի՝ անոնց ստորադասները։

(*) Mitteilungen d. Vorderas. Gesells. 1902, 1.

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ
ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽԱՆԴԱՎԱՌ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

ՉԷՄՊՐԼԷՆԻ ԵՒ ՊԱԼՖՈՒՐԻ ՃԱՌԵՐԸ

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՊԼԵՏՔԸ

Անցեալ Եչ. օր նախորդ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնստաունի պարտէզին մէջ գումարուած Միութենական մեծ ժողովը պատմական նշանակութիւն մը ունի։ Որոտընդոստ ծափերու մէջ Մր. Պալֆուր վարիչ հռչակուեցաւ, և կատարելապէս հաստկցուեցաւ Թէ ինք և Մր. Չէմպրլէն համաձայնած են մաքսային բարենորոգութեան խնդրոյն մէջ, և այդ քաղաքականութիւնը առաջ պիտի քշուի միաբանութեամբ, յարատեւութեամբ և նոյն իսկ նախայարձակ Թափով մը։

Միութենականք, փոխանակ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ իրենց պարտութիւնը ապացոյց մը նկատելու Թէ կուսակցութիւնը պէտք է լքանէ Մաքսային բարենորոգութեան չորժամը, հռակցուցին բացորոշապէս Թէ պէտք է շարունակել զայն յամառ ճիգերով։ Մր. Չէմպրլէնի և Մր. Պալֆուրի միջեւ չորեքշաբթիի ԹղԹակցութիւնը, որուն հետեւեցաւ հինգշաբթիի գումարումը, գժտութեան ամէն կարելիութիւն մաքրեց արաց։ Միութենական կուսակցութիւնը այլ եւս Պալֆուրեան և Չէմպրլէնեան հատուածներու բաժնուած չէ, այլ վճռականօրէն Մաքսային Բարենորոգութիւնը իրեն յայտագիր ըրած է։ Իրա՛ւ, Տէվընշիրի դուքսը քիչ մը քըԹմըջեց և Լորտ Հըկ Սէսիլ չոսա մը գլուխ վերցուց, բայց անոնց բռնած դիրքը օգտակար էր, որովհետեւ առիթ մը եղաւ որ ուրիշ հարիւր Միութենական անդամներ, երեսփոխան, կամ անյաջող ընտրելիներ, բացայայտօրէն դատուին ափ մը Միութենականներէ՝ որոնք տակաւին ամոտ հացի քաղաքականութեան կողմը կը բռնեն, և խանդավառութեամբ ստանձնեն Մր. Պալֆուրի և Մր. Չէմպրլէնի քաղաքականութիւնը։

Ամէնէն կարեւոր կուսակցական գումարումն էր որ երբեք տեղի ունեցած է։ Լէնստաունի Ապարանքին մեծ պարտէզը, զոր փոխ տուած էր Լորտ Լէնստաուն, ասեղ ձգելու տեղ չկար։ Ներկաները ամէնքն ալ Միութենական էին, կա՛մ երեսփոխան, կամ Միութենական ընտրելի ընդհանուր ընտրութեան միջոցին։ Երբ Մր. Պալֆուր և Մր. Չէմպրլէն յաջորդաբար պատրաստուած փոքրիկ բեմին վրայ երեւցան որոտընդոստ ծափեր գոռացին։ Մր. Պալֆուր գունատ էր, բայց Մր. Չէմպրլէն ժպիտ էր համակ։

Նախագահական աԹոռը բազմեցաւ Մր. Պալֆուր։ Իր աջ կողմը նստած էր Մր. Չէմպրլէն, և ասոր ալ աջ կողմը Լորտ Ս. Ալտուին։ Մր. Պալֆուրի ձախ կողմը պարապ աԹոռ մը կար, և յետոյ Տէվընշիրի դուքսը և Լորտ Կոշըն։ Մր. Պալֆուրի անմիջապէս ետեւը կը գտնուէր Լորտ Լէնստաուն, ասոր ալ ձախ կողմը Լորտ Հօլզպէրի, յետոյ Լորտ Լընտընտէրրի, Մր. Ալֆրէտ ԼիԹըլԹըն, Մր. Ուոլթըր Լօնկ, Մր. Ճէրըլտ Պալֆուր և Մր. Ճօրճ Ուինտհէմ։ Լորտ Լէնստաունի աջ կողմը նստած էին Մր. Օսթին Չէմպըրլէն, Սըր Էքլէնտհաու, Մր. Էքքըրս Տուկլաս, Մր. Արնօլտ Ֆօսթըր, Լորտ Բոտոր և Լորտ Սալզպրի։ Դիմացի շարքին վրայ կը գտնուէին միւս նախորդ նախարարները, Սըր Ուիլեըմ Էնսըն, Լորտ Օնսլօու, Մր. Վիքթոր Քէվէնտիշ, եւն. եւն.։

Նախնական գործողութիւններով ժամանակ չվատնուեցաւ։ Ժողովը իսկոյն բացաւ Մր. Պալֆուր, որ ըսաւ Թէ յոյսիտ կուսակցական գումարում մը փափաքելի բան մըն էր, ո՛չ միայն պարզապէս իրերու միջոցն մը պարտութեան հետ առնչութիւն ունեցող պարագաները քննելու, այլ և ամէն բանէ վեր, ապագային գործը որոշելու և ամփոփելու։ Հարիւրաւոր պատճառներ — Թերեւս ա՛յնքան պատճառներ որքան տարբեր ընտրելիներ կային — կը տրուին պարտութեան համար, և եԹէ բոլոր այդ մէջ բերուած պատճառները քննենք, այս ժողովը պիտի չվերջանայ երբ արեւը նոյն օրը իր մայրը մտնէ։ Բայց անհրաժեշտ հարկ մը չէ զանոնք մի առ մի քննելը։ Ամենքս ալ համաձայն ենք սա՛ կէտին վրայ Թէ հարկ է վերափոխել միութենական կուսակցութեան կեդրոնական կազմակերպութեան ամբողջ կազմածքը, պէտք է զայն աւելի ժողովրդային ընել, ամբողջ Անգլիոյ զանազան կողմերը պէտք է մեր սկզբունքները քարոզել գործակալներու միջոցաւ և յատուկ յանձնախումբերով, ու տեղական բոլոր Միութենական կազմակերպութիւնները առնչել կեդրոնական կազմակերպութեան մեԹոտներով և քաղաքականութեամբ, որոնք իրենց կարգին պէտք է ներկայացնեն ամբողջ կուսակցութեան քաղաքականութիւնը։

Պէտք չէ ծածկել Թէ Միութենական կուսակցութեան կազմածքը քիչ մը ժանգոտած է, և փոփոխութեան պէտք ունի։ Մեր գործը խիստ դժուարացած է, գլխաւորաբար Երկուք. Ժողովին մէջ մեր կուսակցութեան անդամներուն սակաւաթիւ ըլլալէն, և որովհետեւ Միութենական կուսակցութեան ծոցին մէջ ալ մէկէ աւելի կէտերու վրայ կատարեալ համաձայնութիւն չկայ։ Ձեմ փափաքիր Մաքսային Բարենորոգութեան խնդրոյն խօսք մըտանել, բայց զարմանալի չունիմ որ կուսակցութիւնը առանց մեծամասնութեան մաքսային փոփոխութեան հարկին վրայ միացած է։ Մր. Պալֆուր ծանրացաւ Ներկայ Վարչութեան զանազան տարրերուն վրայ, և յայտարարեց Թէ Վարչութիւնը անունով միայն Ազատական կուսակցութիւն կը կոչուի, անիկա որոշ վարիչ կամ որոշ նպատակ չունի, կամ ոչ է առարկայ մը, որուն վրայ միացած ըլլայ ամբողջ կուսակցութիւնը։ Շահու որոշ ակնկալութիւններ հիմնուեցան այդ կուսակցութեան վրայ, ասոնց ուշադրութիւն ընելու Թէ այդ քաղաքականութեամբ ի՞նչ որոշ շահ կարելի է ակնկալել։ Այդ ոյժերու բաղադրութիւնը անԹիւ անհամար դժուարութեանց մէջ պիտի գտնուի՝ հանրութեան առջեւ միատարր ճակատ մը յարգարելու համար։ Հարկ չկայ մենք՝ Միութենականքս՝ խիստ կտրուկ կերպով սահմանենք մեր քաղաքականութեան բոլոր մանրամասնութիւնները, եԹէ համաձայնինք սկզբունքներուն վրայ, մանրամասնութիւնները իրենք իրենցմէ յարմար տեղը պիտի գտնեն՝ երբ կառավարութիւնը կազմելու պարտականութեամբ մը առջեւ գտնուինք դարձեալ։ Այսու հանդերձ, մեր կուսակցութիւնը վճիռ և որոշ տեսութիւններ ունի մեր երկրին մեծ և սիրուած օրէնսդրութիւնները շահագրգռող մեծ հարցերու մասին։ Ասոնց պաշտպանութեան համար կրնանք միաբանիլ, և այս մասք կրնանք հրահանգել հանրութիւնը բոլոր այն մեծ ներքին խնդիրներուն վրայ, զորս ստանձնած է մեր կուսակցութիւնը։

Նորֆօլքի դուքսը ոտք ելաւ վստահութեան քուէ առաջարկելու Մր. Պալֆուրի համար իբրեւ վարիչ։ Ակնարկութիւն չըրաւ մաքսային խնդրոյն, այլ մէջ բերաւ այն մեծ արժանիքները՝ զորս գրաւած է Մր. Պալֆուր իր մատուցած մեծ ծառայութիւններով, և յորդոր կարդաց Միութենական լորտերուն և Երեսփոխաններուն համերաշխ և գործակից աշխատութիւն ունենալ Ընդդիմադիր ախոյեանին հանդէպ։

Պահ մը դադարէ վերջ կամաց մը ոտք ելաւ Տէվընշիրի դուքսը, և երբ խօսելու վրայ էր, Մր. Պալֆուրի ականջին ի վար բան մը փսփսաց, և իսկոյն նորէն նստաւ։ Սխալ հասկցողութիւն մը եղած էր, որովհետեւ մէկ վայրկեան վերջ դարձեալ ոտք ելաւ և սկսաւ խօսիլ դանդաղօրէն, և դեղեւելով։ Յայտնի էր Թէ չատ բան ունէր ըսելիք, բայց ըսելու եղանակին վրայ կը վարանէր։ Յայտարարեց որ եԹէ գիտնար այսօրուան գումարման նպատակը, ինք ժողովի չէր գար, որովհետեւ նոյն առաւօտեան Թերթերը չէր կարդացած։ Խնդացողներ եղան այս խօսքին վրայ։ «Արդ, աւելցուց դուքսը յանկարծական բարբառօք մը, այսօրուան Թերթերը կը ցուցնեն Թէ տարբեր քաղաքականութիւն մը որոշուած է։» (Պէտք է գիտնալ Թէ Տէվընշիրի դուքսը սաստիկ հակառակորդ է մաքսին։) Ես կը փափաքիմ, ըսաւ, ամէն բանէ վեր կուսակցութեան միութիւնը, և ամէն առաւելապէս Միութենական մեծ եմ, բայց Մաքսային Բարենորոգութենէն. Ինք այնպէս գիտէր Թէ Մր. Պալֆուր բոլորովին պիտի չյարէր այդ Բարենորոգութեան, որմէ կը սոսկան ինք և իր բարեկամները վտանգաւոր համարելով զայն իրենց երկրին։ Պէտք էր ձգել այդ քաղաքականութիւնը յառաջիկայ հինգ տարիներուն համար մինչեւ որ կարելի ըլլար կրկին շահիլ ժողովուրդին վստահութիւնը։ Երբ հեգնական ծիծաղներով ընդունուեցաւ այս խօսքը, դուքսը զարմանք յայտնեց որ իր Թելադրութիւնը այսքան ԹեԹեւօրէն կ'ընդունուի։

Դուքսին ամբողջ բանախօսութեան միջոցին ժողովին տրամադրութիւնը այնքան ծիծաղելի էր որ ինք ալ վերջապէս հասկցաւ խանդավառ զգացումը ի նպաստ Մր. Պալֆուրի և Մր. Չէմպրլէնի միացեալ քաղաքականութեան, և չնորհակալ եղաւ որ գոնէ իրեն մտիկ ըրին այդ պարագաներուն մէջ։

Անմիջապէս ոտքի ցատկեց Մր. Չէմպրլէն։ Մինչ ծափեր ծափերուն կը յաջորդէին, նախ կեցաւ անժպիտ դիմագիծերով, բայց սիրուն ժպիտ նըշուլները իսկոյն վերերեւցան իր երեսին վրայ։ Սկսաւ խօսիլ, ինչ էր չանոյ մարդը։ Փափուկ ակնարկութիւններ ըրաւ Տէվընշիրի դուքսին բռնած ընԹացքին՝ ընտրութեանց ժամանակ, երբ կը յորդորէր Միութենական ընտրողները Միութենական ընտրելիներուն հակառակ քուէ տալու։ Տէվընշիրի դուքսը այս պահուս ատեանին կը նայէր, ինչ որ ծիծաղ առաջ բերաւ ամէն կողմ։ Մր. Չէմպրլէն յետոյ սանձանեց դարձեալ իր մաքսային քաղաքականութիւնը, ինչպէս գիտենք արդէն։ Յայտարարեց Թէ ինք բանաւոր մաքսին կուսակից է, արգիլիչ խարտոնարար մաքսին մեԹոտները կ'արհամարհէ, եւն. եւն.։

Յետոյ Մր. Պալֆուրի վստահութեան քուէն տրուեցաւ խանդավառութեամբ։ Լորտ Կոչըն միայն ձեռքը վեր չառաւ, Թէեւ Տէվընշիրի դուքսը վեր առաւ առանց վարանումի։

Ժողովը վերջացաւ, գրեԹէ երկու ժամ տեւելէ վերջ։ Մաքսային Բարենորոգութիւնը Միութենական կուսակցութեան իբրեւ պաշտօնական քաղաքականութիւնը ընդունուեցաւ։

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՀԱՐՍՆ ՈՒ ՓԵՍԱՆ

Օրիորդ Ալիս Րուզվէլթ (այժմ այլ եւս Տիկին Լոնկուըրթ) Ամերիկեան նախագահին վեց զաւակներէն անդրանիկն է։ Անցեալ Բչ. օր Սպիտակ Տան մէջ կատարուեցաւ իր ծննդեան 21րդ տարեդարձը։ Ալլիսին է նախագահին առաջին կնոջ, որ էր Ալիս Լի, Նիւ-Եորքցի, և որ մեռաւ իր աղջկան ծնընդեան հետեւանքով։ Հօրեան մանկական տարիներուն մեծագոյն մասը անցուց իր մօր կողմէ ազգականներուն քով, բայց յետոյ ներկայ Տիկին Րուզվէլթ, իր խորԹ մայրը իր խնամքին տակ առաւ զայն։

Օր. Րուզվէլթ, իբրեւ աղջիկ, գործօն կեանքը նախամեծար համարեցաւ ուսանողական կեանքէն։ Այս մասին մեծապէս կը տարբերի նախագահին միւս զաւակներէն, որոնք նշանաւոր են իրենց գրասիրութեան համար։ Հակառակ այս յատկութեան, Օր. Րուզվէլթ ունի սակայն զարմանալի կերպով ընդունակ միտք մը, և առաջնակարգ լեզուագէտ մը և երաժիշտ մըն է։ Ձի հեծնելու և բոլոր բացօԹեայ սպորԹներու իր սէրը կապակցութիւն մը եղաւ իրեն և իր մեծմասն հօրը միջեւ, որուն խանդավառութիւնը ըմբչային խաղերու համար հանրածանօԹ է։

Վարչային քաղաքականութեան մէջ իր հօրը յորդորիմութեան հետեւանօք, Օր. Րուզվէլթ ինք ալ Ուաշինկթըն փոխադրուեցաւ, և այդ քաղաքին մէջ կազմեց իր ամէնէն սեռական բարեկամութիւնները և ընկերային կապակցութիւնները։ Իր սիրա չահող կերպերը և ընկերային բազմապատիկ չնորհները սիրական դարձուցած են զինքը ամէն դասակարգերուն մէջ։

Օր. Րուզվէլթ ընկերային կեանքին մէջ իր սկզբնաւորութիւնը ըրաւ 1902 Ցնվ. 3ին Սպիտակ Տան մէջ Տիկին Րուզվէլթի կողմէ ի պատիւ իրեն սարքուած պարահանդէսին առԹիւ։ Այս դէպքը տակաւին մոռցուած չէ Ուաշինկթընի մէջ։ Երեք հարիւր մանկամարդ կիներ, Ամերիկեան ընկերութեան ընտրելագոյն դասակարգին ներկայացուցիչ, և նոյնքան ալ երիտասարդներ ներկայ էին պատուելու նախագահին աղջիկը։ Հայ Լայֆի մէջ իր մուտքէն ի վեր, Օր. Րուզվէլթ նշանակալից ընկերային ասպարէզ մը ունեցաւ։ Թէ՛ պաշտօնական և Թէ քաղաքային գործերու մէջ նշանաւոր մարդիկ, ամէն ազգէ և ամէն ցեղէ, գրաւեցին իր սիրտը, բայց երեսփոխան Լոնկուըրթի վերապահուած էր նուաճումը ի գլուխ հանելու բախտաւորութիւնը։

Մր. Լոնկուըրթի հետ նշանախօսութիւնը հետեւանքը եղաւ Օր. Րուզվէլթի անցեալ տարի դէպ ի Ծ. Արեւելք չորս ամսուան ճամբորդութեան, ընկերակցութեամբ պատերազմական նախարար Մր. Թաֆթի։ Ուղեկից անդամներէն մին էր Մր. Լոնկուըրթ, որ Նաւուն մէջ ամէնուն յայտնի ըրաւ Նախագահին աղջկան հանդէպ իր ունեցած անձնուիրութիւնը։ Փիլիպպեանց, Չինաստանի և Ճափոնի մէջ իր պաշտօնին տակ Օր. Րուզվէլթ խոստովանելու գեղանին էր։

Այս ճամբորդութեան միջոցին Նախագահին աղջկան վրայ անձրեւող նուէրները ա՛յնքան բազմաԹիւ և Թանկագին էին որ 5000 անգլ. ոսկի հարկ եղաւ մաքս վճարել Ամերիկա մտնելու համար։ Օր. Րուզվէլթ Մր. Թաֆթի խումբին հետ չէր որ վերադարձաւ։ Եօքօհամայի մէջ միացաւ Մր. Հարրիմանի խումբին, որուն հետ դարձաւ Ամերիկա։

Ամուսնութիւնը կատարուեցաւ Սպիտակ Տան Արեւելեան Սենեակին մէջ, ուր 1874 Մայիսին տեղի ունեցած էր Նախագահ Կրանթի միակ աղջկան՝ Օր. Նէլլի Կրանթի ամուսնութիւնը անգլիացի Էլկրնօն Զարլզ Ֆրետերիկ Սարթօրիսի հետ։ Ցարդ ընդամէնը ինը հարսներ դուրս ելած էին Սպիտակ Տունէն, որոնց չորսը վերջին յիսուն տարիներուն մէջ։ Հետեւաբար Օր. Րուզվէլթ տասներորդը պիտի ըլլայ։

.˙. Մր. Նիքոլաս Լոնկուըրթ տասնըհինգ տարեկան մեծ է Օր. Րուզվէլթի վրայ, և 36 տարեկան է։ Իր նախնական դաստիարակութիւնը ստացաւ Սինսինաթիի Թաղային դպրոցներուն մէջ, և յետոյ 1891ին չրջանաւարտ եղաւ Հարվարտի Համալսարանէն։ Իբր Թէ փաստաբան է, բայց մինչեւ հիմա ընաւ դատարանի առջեւ երեւցած չէ, իր ժամանակին մեծ մասը նուիրելով երեսփոխանական և քաղաքական աչխատութեանց, և Լոնկուըրթ ամէնէ հարուստ կալուածական վարչութեան։

Լոնկուըրթի հօրը հարստութիւնը հակամէտ ըրած է զայն մարդասիրական և գեղարուեստական տրամադրութիւններու. ԹըԹախաղի վարպետ մըն է, լաւ ձի կը նստի, բայց իր աներոջ սպորտի բնազդումը չունի։

Սինսինաթի բնակող տաւղին Նիքոլաս Լոնկուըրթը այդ քաղաքին մէջ երեւցած է 1803ին։ Գաղթած է Նիւ Ճէրզիէն, ուր իր հայրը դատաւոր էր։ Երբ առաջին Լոնկուըրթը Սինսինաթի հասաւ, այժմեան այս ծաղկեալ քաղաքը աղքատ գաղթականներու խրճիթներէ կը բաղկանար, Օհայօ գետին վրայ տղմուտ վայր մը հաստատուած։ Անկէց ի վեր քաղաքին մէջ նշանաւոր եղած է Լոնկուըրթ անունը։

Փեսայ Լոնկուըրթ Թոռանը Թոռն է 1863ին մեռնող Լոնկուըրթին, որ 3 միլիոն անգլ. ոսկի հարստութիւն ձգեց։ Իր հայրը Օհայօյի բարձրագոյն դատարանին անդամ էր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ ընկերակցութեամբ գործակատար Աբրօ էֆ. Ֆէտճեանի Կալա. Պոլսոյ գնաց։

ՄԱՑՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ արարողութեանց կը նախագահէ այսօր Ս. Պատրիարք Հայրը և Պատրիարքարանը փակ է օրուան տօնին առԹիւ։

Տ. ՂԵՒՈՆԴ ՎՐԴ. ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆ, երէկ և առջի օր Երուսաղէմատան մէջ ընդունեց բազմաԹիւ եկեղեց. և աչխարհական ծանօԹ անձնաւորութիւններու չնորհաւորութիւնները, իր անուան տօնախմբութեան առԹիւ։ Շնորհաւորական այցելութիւն տուին Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեան, Վահան Ծ. վրդ. Պարարգեանց, Վահան Ծ. վրդ. Ցակոբեան, Ցակոբոս Ծ. վրդ. Շահպազեան, Եղիկ վրդ. Պապազեան, Վահրիճ վրդ. Շահլամեան, Եզրաս վրդ. Սալլեան, բազմաԹիւ քահանաներ, ինչպէս նաեւ չատ մը աչխարհական անձնաւորութիւններ։ Շնորհաւորական քարտ ղրկած են նաեւ Տ. Մեսրոպ Արքեպս. Սուքիասեան, Տ. Հմայեակ եպս. Դիմաքսեան և Տիգրան Եսաւուֆեան, Գրիգոր Խորեան, Մկրտիչ և Բարսեղ Մանուկեան, Տօքթ. Թորգոմեան, Գէորգ Թորգոմեան, Տարտանէլի Փրանսական հիւպատոսարանի Ա. Թարգման Պօղոս Յակոբեան էֆ.ները և ուրիշներ։ Հեռագիրներ հասած են նաեւ Երուսաղէմէն։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Միաբանութեան Ս. Փրկչի և Ս. Աստուածածնի նախակին տեսուչ Տ. Սամուէլ վրդ. Կիրակոսեան որ հաչուեպահանջ մըն է, հետեւեալ բողոքագիրը ուղղած է առկէ առաջ Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին, որ այդ նամակը նկատողութեան չէ առած, որով Տ. Սամուէլ վրդ. ստիպուած է հրաժարիլ։ Ահա՛ այդ բողոքագիրը որ վանքին արդի Տնօրէն Ժողովին եկեղեց. իրաւանց մասին ունեցած անհոգութիւնը ի վեր կը հանէ.

«Սրբազան Հայր,

«Ներկայիս հաստատելով նախորդ բողոքագրիս պարունակութիւնը, կագամ այս անգամ ալ անոնց վրայ յաւելուլ Թէ Տնօրէն Ժողովոյ անդամոց բռնած այս ընԹացքը կատարելապէս աւիԹ կուտայ ազգ. եկեղեց. նուիրական իրաւանց տնանկոխ ըլլալուն, ինչու որ բողոքներս չլսուելով և մեր եկեղեցական իրաւունքները անպաշտպան Թողլով, բնականաբար մէկ եկեղեցական խնդրին պիտի յաջորդէին ուրիշներ և արդէն Ձերդ բարձր Սրբազնութիւնը առ այս խիստ չրջահայեաց և հեռատես եղած է միշտ և տասնեակ տարիներէ առաջ ազդու կերպով ազդարարած է Թէ «պէտք չէ աննշան բաները իսկ աչքէ վրիպեցնել և անմիջապէս բողոքելու է»։ Խոնարհ ակնածութեամբ խորին չնորհակալութիւնս կը յայտնեմ առ սոա Ձերդ բարձր Սրբազնութեան, որ եկեղեց. իրաւանց պաշտպանութեան համար եռանդեան նախանձախնդրութեամբ վառուած, հարկ եղած հրամանները միշտ ըրած էք ու դարձեալ կ'ընէք և սակայն ներկայ Տնօրէն Ժողովոյ անդամք չունին եկեղեց. իրաւանց պաշտպանութեան նախանձախնդիր ոգին, որով Ձերդ Սրբազնութեան հրամանները իսկ չեն գործադրուիր և ասոր համար մեր եկեղեց. իրաւունքները միշտ կը կապտուին ու կը յափշտակուին, ինչպէս պատկերի խնդիրը, Ղզգատց ժամերգութեան առաջ ակոսլուն խնդիրը, մոմավաճառի տեղւոյն որոշուելուն խնդիրը չը կարգադրուելով, չորրորդ մըն ալ աւելցաւ, այն է երբ յոյն ժամարարը մէրաֆօ կ'արտասանէր, իսկոյն մեր ազդարարութեան գրասեղանը կը դրուէր, բայց հիմայ կը պնդեն Թէ՝ մինչեւ մեր ժամարարը ներս չերԹայ չպիտի դնէք, որով եԹէ վաղը հարիւրաւոր ուխտաւորներ հաղորդութիւն առնելու ըլլան, անոնց ալ պիտի սպասենք և մեր այս ընԹացքով յաւտալի է որ օր մըն ալ բոլորովին արգիլուինք։ Արդ, Ս. Հայր, վերջնականապէս ըլլալով խստիւ կը բողոքեմ և անմիջական պաշտպանութիւն կը խնդրեմ եկեղեց. իրաւանց համար և եԹէ հակառակ պարագային այս անգամ ալ չլսուին և գլխան հարկ եղածը, այն ժամանակ ես ալ գոյքերս առնելով վանք պիտի գամ, որ գոնէ ապագայ պատասխանատուութենէ ազատ մնամ։»

ՇԱՆՈԹ տուսեստագէտ Զաքրասա էֆ.ի և իր հիւանդ ընտանիքին ի նպաստ 20 ղրշ. յանձնած է մեզ Նասիր էֆէնտի։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Ներսէսեան վարժարանին մէջ վերջերս մզում տրուած է կարուձեւի և ձեռագործի, ինչպէս նաեւ ծաղկաչինութեան զանազան ճիւղերուն։ Այս դասերը լիապէս աւանդելու համար դպրոցական ժամերու մէջ աւելի լայն ժամանակ մը յատկացուած է՝ կարող մասնագիտուհիի մը հսկողութեան ներքեւ։ Նոյնպէս դաշնակի դասաւանդութիւնն ալ ծանօԹ դաշնակահար Խորասանճեան էֆ.ի յանձնուած ըլլալով, կը յուսանք Թէ չրջակայ Թաղերու աղջիկներ և օրիորդներ իրենց փափաքին գոհացում կ'ուլան՝ ձեռագործի ու դաշնակի դասաւանդութեան, հետեւելով։ Խնամատար ընտանիքներ Թէ՛ իրենց նիւթական չահը մը ըրած և Թէ ազգային ուսանողաց ալ ասպարած կ'ըլլան միանգամայն, իրենց կանոնքի զգեստները և առնին ճերմակեղէնները յանձնարարելով այս վարժարանին որ պատրաստ է գոհացնել հոն դիմողները դիւրամատչելի պայմաններով։

ԳՈՒՐՏՊԷԼԷՆԷՆ հետեւեալը կը գրեն.— Անկէ տարի մը առաջ Յովհաննէս Ճերիկեան անուն երիտասարդ, ըստ օրինի Ս. Եկեղեցւոյ կը պըսակուի, և երկուքուկէս ամիս իր ամուսնոյն հետ կենակցելէ վերջ, լքելով զայն կը գտնէ աղջիկ մը որուն հետ կը սկսի կենակցիլ ըսելով Թէ պըսակուեցանք։ Այս առԹիւ յայտարարութիւններ կ'ըլլան Թէ՛ Ս. Եկեղեցւոյ և Թէ արծ. մէջ Թէ քահանայ մը հինգ օսմ. ոսկի առնելով պսակ ըրած է զանոնք։

Վիճակիս Ս. Առաջնորդը այս տարաձայնութիւնները լսելով տեղւոյս Թաղ. Խորհուրդին խստիւ կը գրէ որ անմիջական քննութիւն մը կատարելով տեղեկագրուի Թէ՛ ո՛ր քահանան է պսակագիրը։

Սակայն Ն. Սրբազնութեան նամակը՝ քանի մը օր պահուելով բարձր Թողի կը մնայ խնդիրը. Կը կարծուի որ քանի մը Թաղ. ազաներ եւ մեղսակից ըլլան քահանային։

Ուստի կրկին ու կրկին Առաջնորդ սրբազան հօր ուշադրութիւնը հրաւիրելով կը խնդրենք բանալ ժողովուրդին գայթակղութիւնը ու ի յայտ բերել ճշմարտութիւնը։

ՇԱՆՈԹ փաստաբան Կ. Սոլախեան էֆ. հրատարակ հանեց, օրէնսգիտական նոր գիրք մը «Վաճառականի մը ընԹացքը», որ կը բովանդակէ առեւտրի մը անհրաժեշտ եղած օրէնքներուն ամբողջութիւնը։ Անշուշտ այս գործն ալ պիտի արժանանայ այն ըն-

դանելութեան՝ զոր գտած է իր նախորդ գործը՝ «Օրէնաց Հաւաքածոյ»ն։ Գինն է 5 ղրշ.։

ՏԻԱՐ Արամ Թագւորեան առնչութիւն չունի Խմբագրութեանս հետ, հետեւաբար չի կրնար Մանզումէի ներկայացուցիչը նկատուիլ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ Գալֆաեան Որբանոցի Խնամակալութեան. — Որբանոցիս Խնամակալութիւնը ստիպուած է պաշտօնապէս յայտարարելու թէ՝ Հաստատութեանս մէջ արդէն որբեր խճողուած են տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ։ Ուստի այս պատճառաւ, այս օրէն որբ ընդունիլ տալու համար ամէն եղած դիմում պիտի մերժուին։

(Կնիք)

Խասգիւղ, 20 Փետր. 1906

ԱԶԴ.— Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թաղեցւոց ժողովրդեան թէ, յառաջիկայ երեքշաբթի, 14 փետրվար, Ս. Եկեղեցւոյն քարոզիչ Տ. Բաբգէն Ծ. Վարդ. հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Տեառնընդառաջի տօնին առթիւ։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի նախագահէ օրուան եկեղեցական արարողութեանց և Ս. Պատարագի երգեցողութիւնք եռաձայն պիտի երգուին, առաջնորդութեամբ Լեւոն էֆ. Չիլինկիրեանի։ Սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ժամ 3½։

Ի դիմաց Խնամակալութեան

Ատենադպիր Ատենապետ

Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ Յ. ԷՍԱԵԱՆ

ՊՍԱԿԸ ՏԱՆ ՄԷՋ

80 տարիէ ի վեր Պոլսոյ Հայ թերթերը կը կարդամ։ Յիշողութիւնս խօսելով, ինչ որ էր Փանոսեան ժամանակին, նոյնն է հիմա Խմբագրութիւնդ՝ հայաթերթերուն մէջ։ Անկողմնակալ և անկեղծ ոգի մը կը կրէք Հայ թարգերու, բարոյականի և առեւտրական ուղղութեան նկատմամբ։ Ասոր համար շնորհակալութիւնս կը մատուցանեմ հրապարակաւ և կը շնորհաւորեմ ձեզ թէ Մանզումէն չատ ախորժանօք կը կարդացուի ամէն դասակարգէ։

Այս անկեղծութեան մէկ փոքր նմոյն էր անցած հինգշաբթի օր, պսակները տանը կատարելու մասին եղած դիտողութիւնը։ Քանի որ խնդրոյ առարկան Սարըեարի մէջ կատարուած պսակ մըն է, ըսենք թէ ատոր պատճառը ամփոփումն է։ Պսակը ոչ թէ Սարըեար, այլ Եէնի-Մահալլէի բարձունքը խրճիթի մը մէջ կատարուեցաւ։ Եկեղեցին Պէօյիւգտէրէ է, հարսնատունէն մինչեւ եկեղեցին կէս ժամու ճամբայ է, երեք գիւղերու չուկաներուն մէջէն անցնելու պայմանաւ։ Փեսան սեմերճի մըն է ու հարսը դրացիներուն օգնութեամբ շինուած խրճիթի մէջ բնակող աղքատ ձկնորսի մը աղջիկ։ Կ՚ազատիմ, թո՛ղ ըսեն թէ այդ պիտի ընտանիք մը երեք գիւղերու չուկաներէն, ոտաբոբիկ կամ կառքերով կէս ժամուան տեղ երթայ գալու համար երբ պատրաստութիւն կամ կարողութիւն չունենայ, ինչ պիտի ընէ։ Պէօյիւգտէրէի թաղականները այս պատճառները գիտնալով հանդերձ, կրօնական իշխանութեան հրահանգին համաձայն հրաման չտուին տան մէջ պսակ կատարելու։ Հետեւաբար հարսնեւորները պսակը յետաձգել կը խորհէին յուսահատ։ Այդ պահուն, 50 տարիէ մեր անազարտ ու անբիծ քահանայութիւն ըրող և Հայ Ս. Եկեղեցւոյ ծէսերուն ու կանոնաց վերջին ծայր նախանձախնդիր և 83 տարին բոլորող ալեւոր քահանայ մը, լսելով այս խեղճ ու կրօնի հակառակ յետաձգումը, կը փութայ և քննելով թէ Աւետարանի և Ս. Հայրապետաց օրինաց հակառակ արգելք մը չկայ, իսկոյն կը պսակէ զանոնք։ Ամէն օրէնք իր բացառութիւնները ունի։ Հոգեւոր իշխանութիւնը պսակը տան մէջ կատարելու արգելքը որոշած պահուն աղքատ ու անկարները խորհելու էր. տասով ո՛չ եկեղեցին կը տուժէր և ոչ աղքատը կը վնասուէր։ Դրացի ազգերուն այս մասին տուած դիւրութիւնները ինչո՞ւ չենք տեսներ։ Յունաց եկեղեցիին քահանան աղքատի մը պսակը իր տան մէջ կատարեց Եէնի-Մահալլէ։ Թո՛ղ հարուստներ ու կարողութեան տէր մարդիկ եկեղեցի երթան ամենայն փառօք ու կառօք, սակայն չքաւորն ալ չկրնալ ճորելուն պատճառաւ կարգուելէն վա՞յ անցնի, չէ՞ ւ է այս։

Կը յուսամ թէ Կրօն. Ժողովը այս մասին խորհելով աղքատներու մասին ճար մը կը գտնէ, այսինքն աղքատներուն տան մէջ պսակը կ՚արտօնէ։

Սարըեար—Եէնի-Մահալլէ

ԹՂԹԱԿԻՑ

☞ Կարդալ Մահմուտ Փաշա, Խ. [illegible]

ՏԷ՛Ր ՈՂՈՐՄԵԱ ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ

Հաւատացեալ մը կը գրէ.—

«Տասներկու անդամէ բաղկացեալ ընտանեաց տէր եմ, որոնք Աստուծոյ նախախնամութեամբը միայն իմ խնամոցս կը կարօտին։

Ժամանակէ մը ի վեր է որ առեւտրական գործերս ձախորդութեան մատնուած են, և չատ անգամ անձկութեան ժամերս Աստուծոյ ապաւինելով անցուցած եմ. կը խնդրեմ ձեր գթառատութենէն որ բարեհաճիք ձեր պատուական Մանզումէի Էֆքեար լրագրին միջոցաւ կոչում ընել ամէն եկեղեցեաց և եկեղեցականաց որ օրով ընդունին աղաչանքներս, «Տէր Ողորմեա» ըսելով առեւտրական գործերուս բարեյաջողութեանը համար, որ ամբողջ ընտանեացս փրկութիւն մը պիտի ըլլայ»։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

Երկուշաբթի օր Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցիին մէջ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցաւ պսակադրութիւնը Թերթիս աշխատակիցներէն Վահան էֆ. Յովհաննէսեանի Օր. Սաթենիկ Հ. Փանոսեանի հետ, կնքահայրութեամբ Եղիկ էֆ. Մէնէշեանի։ Կը նախագահէր Տ. Ներսէս վրդ. իր շուրջը ունենալով քահանաներ և դպիրներ։ Եկեղեցին լուսազարդուած էր։ Ձեռնտուութիւնը կատարեց Տ. Բարթամ քհ., իսկ խրատականը խօսեցաւ Տ. Աբրահամ քհ.։ Տ. Ներսէս վրդ. խրատականով մը բացատրեց ամուսնական կեանքը։ Արարողութիւններէն վերջ հարսնեւորները առաջնորդուեցան Յովհաննէսեաններու բնակարանը, ուր տեղի ունեցան ընդունելութիւններ։ Մեր շնորհաւորութիւնները։

×

Այսօր, Հինգշաբթի, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ տեղի կ՚ունենայ Պսակադրութիւնը Տիար Ստեփան Չիլինկիրեանի՝ Օր. Էլպիս Գրիգորեանի հետ, կնքահայրութեամբ փեսին եղբօր Տիար Տիգրան Չիլինկիրեանի։

«ԾԱՂԻԿ»Ի
ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԹԻՒ ՔՍԱՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ

Ծաղիկ կանանց յատուկ պատկերազարդ շաբաթաթերթին 23րդ թիւը հրապարակ կ՚ելլէ այսօր ճոխ եւ չահեկան պարունակութեամբ։

Յօդուածներ ունին՝

Ռ. Յ. Պէրպէրեան.— Ողբացեալ Տիկին Զարուհի Ռ. Պէրպէրեանի կեանքը։ Տիկին Սարեբէկ Տէր-Բարթող.— Ամէնէն երջանիկը։ Տիկ. Իսզ Գույումճեան.— Գուսար աղջիկը ուսման հանդէպ։ Օր. Հայկանոյշ Մառք.— Օրօրը։ Օր. Նեկտար Ալֆրեան.— Ծնունդ մը։ Օր. Ներսէս.— Նինիի օրագիրը։ Օր. Արփենի Նահապետեան.— Կիրակիի զուարճութիւններ։ Օր. Հ. Առուսեակ.— Քաղաքակրթութեան հոյակերն։ Օր. Քրիստինէ Մելիքեան.— Առանին անտեսութիւն (պտուղները թարմ պահելու միջոց)։ Ծաղիկ այս թիւը կը պարունակէ նաեւ Տիկին Զարուհի Ռ. Պէրպէրեանի լուսանկարը։

Գաւառներէ բաժանորդ գրուիլ փափաքողները պէտք է բացարձակապէս կանխիկ ղրկեն իրենց բաժնեգինը տարեկան 54 կամ վեցամսեայ 27 ղրուշ, օսմ. մանդաբօսթով, Խմբագրութեան հասցէին Ղալաթիա, Գուրշունլու խան թիւ 7։

ՌԷՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Սիվրիսէ նուֆուս խալէմի միւտիրի Սթաթիսթիք գալէմի միւմէյյիզի իզզ. Րաիֆ պէյէ թէրֆիէն րիւթպէի Սանիյէ ըսնըֆը միւթէմայիզի թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԲԱՆԱԿԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն Բ. զօրաբանակին հրետանիդ զօրաց մարզիչ գնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյ և ռազմանիւթերու քննիչ յանձնաժողովին դեր-գնդապետ Էմին պէյ, Գերմանիա պիտի մեկնին, քննելու համար կայս. կառավարութեան հաշուոյն պատրաստուած ռազմանիւթերը։

ԹՈՒՐՔԵՒՍԵՐՊ առեւտրական դաշնագրին մէկ քանի մասերը պիտի փոփոխուին։ Այս առթիւ օսմանեան պատուիրակները նիստ կը գումարեն այսօր։ Սերպ պատուիրակ Մ. Ջոհոլեվ ասքէ օր տեսակցեցաւ օսմ. պատուիրակ Բ. Դիրան իւթիւճեան խորհրդական Հագգը պէյի հետ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ միջեւ թղթատարական պայմանագրութիւն մը կնքելու մասին ալ երկու կողմէն պատուիրակներ կարգուեցան և բանակցութիւնները քիչ ատենէն պիտի սկսին։

ԿԱԶԻ ՏՈՒՐՔԸ.— Ջէռնհօսս պաշտօնարանը որոշեց կազի տուրք չգանձել գետիններէ և պարապ տուներէ ու խանութներէ։

ԱՐՎԱԶԻ կուսակալի օգնական Աբիտթիտ փաշա արձակուրդով Իզմիր պիտի երթայ՝ անձը դարմանելու համար։

ՇԻՐՔԷԹԻ Վարչութիւնը բաւական գումար մը կը վճարէ իր գրասենեակներուն իբրեւ վարձք։ Վարչական Խորհուրդը նկատի առնելով այդ պարագան, որոշեց Ղալաթիոյ յարմար մէկ տեղը, ծովեզերքի մօտ, գետին մը գնելով գեղեցիկ շէնք մը կառուցանել իբրեւ գրասենեակ։

—Շիրքէթի «Իշկիւզար» շոգենաւակը ծովէն հանելու ձեռնարկուեցաւ։ Թերսանէէն բերուած տաւղա մը, որ մասնաւոր գործիքներ կը պարունակէ, ընկղմած տեղը տարուեցաւ և սուզակը ծովին մէջ յաջողեցաւ շոգենաւակը կապել նոյն տաւղային։ Շոգենաւը ծովին երեսը հանուեցաւ և այսօր կը տարուի Սալը Բազար, ուր ցամաք պիտի հանուի։

ՊԱԿԱՍ ՀԱՑԵՐԸ.— Իգտամ գիտել կուտայ թէ հացագործները կը շարունակեն օրինական կշիռէն պակաս հացերու վաճառումը, թէև թաղապետական պաշտօնեաները հոս ու հոն կը կշռեն ու կը գրաւեն պակաս հացերը։ Հատը 300 դրամ կշռող հացերէն 15—20 դրամի պակասին բան մը չըսուիր. սակայն երբեմն 70 դրամ պակաս կշռող հացեր ալ կը տեսնուին։ Որոշուած էր թէ փուռերու մէջ կշիռներ պիտի գտնուին։ Աս միայն չըսուէր. Թաղերու մէջ հաց ծախողներն ալ պէտք է ունենան կշիռներ, վասն զի ամէնէն աւելի ատոնց հացերը պակաս են։ Եթէ Պոլսոյ մէջ օրական 500,000 հաց կը սպառի, դիւրաւ կը հասկցուի թէ այդ պակաս հացերէն ո՛րքան կը վնասուի հանրութիւնը, մանաւանդ աղքատները, որոնք ամէնէն աւելի հաց կը սպառեն։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ օսմ. քոմիսէր Կազի Մուխթար փաշա, որ Պերլին կը գտնուէր, Գահիրէ դարձաւ։

ՄԽԱՒՈՏԻ ՐԷԺԻՒՆ ընդհ. տնօրէն Մ. Րամպէր, որ Եգիպտոս կը գտնուէր, երէկ Պոլիս դարձաւ։

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ԼՈՒԱՑԱՐԱՆ.— Հաֆիզ գիգար կ՚ըսէ թէ, որոշուած է Պոլիս, Ախըրգաբուի կողմը տեղանոց մը հաստատել, ուր լուացքի մեքենաներ պիտի շինուին, եւրոպականներու նմոյշին վրայ։

⁂ Համազգային Անկելանոցին մեքենական լուացարանը կատարեալ վիճակի մը մէջ ըլլալով, որոշուեցաւ դիմում ընել Պէտական գիւղերեակ վարժարաններու, որպէս զի ճերմակեղէններ հոն տարուին լուացուելու, աւելի աժան գինով։

ՊՕՂՈՍ ԵՒ ԱՐՇԱԿ Ալպօեաճեան եղբարք որ մանիֆաքթիւրի առեւտուրով կ՚զբաղէին Չագմագճըլար եօգուշի վրայ, իրենց վճարումները դադրեցուցած են։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ.— Կինս ծննդաբերութեան աժանելի ցաւէն կը տառապէր և բժշկական գործողութիւն մը կատարել տալու անկարողութիւնս աւելի կը տառապեցնէր սրտիս մորմոքը։ Բարեբաղդաբար Սկիւտար Սելամսըզ փողոցի ոստիկանութեան պաշտօնեաներէն բարեխիրդ Իսմայիլ էֆ.ի միջոցաւ, կայս. բժշկական վարժարանին ծննդաբանի ուսուցչի օգնական Տօքթ. Գնդապետ Մէհմէտ Զէքի պէյի Սկիւտար Արապա Մէյտանի դարմանատունը դիմելով յանուն մարդասիրութեան խնդրեցի որ գայ կինս ազատէ իր անտանելի ցաւէն։ Յիշեալ ազնիւ բժիշկը Երզնկացի դայեակ տիկին Հռոփսիկ Էնֆիէճեանի աջակցութեամբ, յաջողեցաւ ազատել կինս ու անմեղ զաւակս։ Հետեւաբար հրապարակաւ խորին երախտագիտութիւնս կը յայտնեմ Տօքթ. Մէհմէտ պէյի և դայեակ տիկին Հռոփսիկի, իրենց ցոյց տուած ճարտարութեանը համար։ ԿՕՇԿԱԿԱՐ ԹՈՐՈՍ

ԱՏԱՂՁԻ ԳՆՈՒՄ.— Շինութեան համար մեծաքանակ տախտակներ և հիւթեղէններ նուազուրդով պիտի գնուին։ Մանրամասնութիւնները և պայմանները հասկնալու համար պէտք է դիմել առաջիկայ շաբաթ օր, Փետրվար 11, ժամը 5ին, Ղալաթիա, կամուրջին գլուխը, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, 36 թիւ սենեակը։

ՕՍՄ. ՄԱՄՈՒԼԸ

Իգտամ կ՚ըսէ թէ կառավարութիւնը արգիլած է Իսլամներուն մեծածախս հարսնիքներ ընելը, բայց դժբաղդաբար այս հրահանգը չգործադրուիր։ Ամուսնութիւնները կը շարունակուին մեծահանդէս կատարուիլ ... ծնողները ցածնին կը ծախեն օժիտ տալու իրենց աղջկան և հարսնիք կատարելու որոնք օրեր կը տեւեն, զաւակներու մէջ մահուանց։ Հարսնիք մը, այսպէս, ընտանիքի մը կործանումը կ՚ըլլայ։ Շէյխիւլ իսլամութիւնն ալ օրէնքը արդէն կ՚արգիլէ պերճանքը։ Իսլամները չե՞ն գիտեր թէ Մարգարէին աղջկան՝ Ֆաթիմէթ-էլ-Զէհրայի օժիտը ի՞նչ էր, և անկից ետքերը, ի՞նչպէս կ՚ամուսնանային Իսլամ մեծերը։ Այս մեծ ծախքերուն համար շատ աղջիկներ չեն կրնար կարգուիլ և ամուրիութիւնը արգիլուած է նաեւ Իսլամ կրօնքէն, որ կը յորդորէ հաւատացեալները ամուսնանալ և բազմամարդիլ։ Աղջիկ մը որ տանը կը մնայ, ծառ մըն է որ պտուղ չտուած կը ծերանայ։ Դրուած օրէնքը բարքերու ազնուացման համար է։ Այր մը և կին մը որ հասած են ժամանակին, պէտք է կարգուին։ Ասկէ աւելի է բարոյական անկումը այն սատար երկիրներուն մէջ ուր ժամանակին չեն կարգուիր այրերն ու կիները։ Պէտք է քարոզիչները ժողովուրդին պարզեն այս պարագաները և իշխանութիւնք ալ պէտք է օժանդակեն, վերջ տալու համար աւելորդ ծախսերու ծովերութեան մը։

⁂ Սելանիկ, նահանգային պաշտօնաթերթը խմբագրական մը կը նուիրէ շինութեան փայտի վաճառականութեան որ երբեմն խիստ կարեւոր էր Սելանիկի համար։ Այս առեւտուրը մի միայն Թուրք մեծ վաճառականներու ձեռքին մէջ էր, որոնք տախտակները կը ղրկէին ամէն կողմ, իրենց մասնաւոր նաւերով։ Դժբաղդաբար իրենց յաջորդները լքեցին այս ասպարէզը և նոյն վաճառականութիւնը անցաւ ուրիշ ձեռքերու։ Փայտի վաճառականական շարժման գալով, վերջանալու վրայ եղող ներկայ 1321 տարուան մէջ, Սելանիկ ներածուած է ծովէն ու ցամաքէն զանազան տեսակ փայտ 3,389,000 ղրշ. արժէքով։ Այս գումարին 2,180,000 ղրշ.ը օտար փայտերու գինն է, իսկ մնացածը տեղական։ Օտար փայտերը կուգան Աւստրիայէն, Մաճառստանէն, Շուէտէն և Նորվէկիայէն։ Աւստրիա-Հունգարիա են որ մեծ գործ կը տեսնեն. ներկայ տարուան մէջ ղրկած են 11,660 խորանարդ մեթր փայտ, 2.120,000 ղրշ. արժէքով։ Շուէտ և Նորվէկիա 200 խորանարդ մեթր միայն ղրկած են, 60,000 ղրշ. արժէքով։ Տեղական փայտերը բերուած են Պարթըլէն, Սելանիկի նահանգին զանազան կողմերէն և Միթրովիցայէն։ Ամէնէն կարեւոր անտառն է Միթրովիցայի մէջ Տրակա անտառը։ Ասոր արտադրութիւնը կրնայ մրցիլ յաջողապէս աւստրիական փայտին հետ, բայց ասոր համար պէտք է նախ աւելցնել դրամագլուխը՝ Տրակա փայտի ժառանգորդներուն, որոնք կը չահագործեն անտառը այժմ։ Յետոյ, փոխադրութիւնները դիւրացնելու համար, պէտք է կարել ճամբաներ շինել և գետերու ընթացքը ճշդել։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՁԵՂՃ ՊԱՇՏՕՆԵԱՑ.— Բէյմէթսի գաւառակին (Ենեսա) նախկին տանուտերներին ընդհանուր դատախազի օգնականի փոխանորդ սոսրկան Իսմայիլ, միւլազիմ Շահին, բժիշկ Զախարիա էֆէնտիները, ինչպէս նաեւ չավուշ Շաքիր, տասնապետ Տահիր և մուխթար Սիւլէյման, իրենց պաշտօնը չարաչար գործածած ըլլալով դատաստանի ենթարկուեցան։

ՍՆԱՆԿ.— Առեւտրական Բ. դատարանը սնանկ հռչակեց Բերա, Լիւքսէնպուրկ կայինոյին դէմ «Շարք Լոքանթասը»ի և Մեծ-Կղզի «Սավուա Օթէլի» տէր Եզիկեան Աւետիսը, և Պոլիս, Գոզաւկէր խան, Գոզաւկէր զատէ Վէհպի և Հիքմէթ պէյերը։

— Ընկերի առեւտրական դատարանը սնանկ հռչակած էր տեղւոյն վաճառականներէն Պօս-Պըլըքեան Վիչէն և Օննիկ աղաները, որոնց առժամեայ սէնտիք կարգուեցաւ փաստաբան Արմենակ էֆ. Իթեկեան։

— Աստանոյի առեւտրական դատարանը սնանկ հռչակեց Վասիլ և Տիմիթրի Ծամուսի ընկերութիւնը և առժամեայ սէնտիք կարգեց փաստաբան Նաւլանաքի էֆէնտին։ Նոյն դատարանը սնանկ հռչակեց նաեւ Յակոբ Մաքինաճեանը և դատարանին անդամներէն Բանաճըլը էֆէնտին ժիւժ-քօմիսէր, իսկ փաստաբան Պիլիանքօ էֆ.ն ալ առժամեայ սէնտիք կարգուեցան։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Երկու ոսկի տուգանքի դատապարտուեցաւ Սկիւտար, Պօլլար Պաշի, Գոլտսա Բամպուքճեան, որ առանց վկայականի բժշկութիւն կ՚ընէր։ Ոսկի մը տուգանքի՝ Սկիւտար, Եէնի Մահալլէ բնակող Գորգին, որ Գեղամը ծեծած էր։

ՋՕՐ. ՄԱՇԱՇԱՅԻ ԲՍԱԿԸ.— Ադրիանուպոլսոյէն կը գրեն թէ, Հասէշ պատուիրակ Ջօր. Մոշալա, Պալիկէն հոն գացած տանէ, ճամբան գտցուած է իր դրամարկղէն, որ կը պարունակէր 2500 անգլ. ոսկիի գանձ... նաք։ Զօրավարը բողոքեց կասկածելի ծառայողի մը դէմ, որ սակայն արձակուեցաւ, ապացոյց չըլլալով անոր դէմ։

ԵՐԵՔ ՀՈԳԻ ԾՈՎԱՄՈՑ ԵՂԱՆ.— Էօրէնձիքէն Տիար Պ. Եաղուպեան կը գրէ մեզ.— Բնիկ Պանտրմացի երկու բարեկամներ Մուսթաֆա և Յակոբ, Բազարի սեղաններուն վրայ գլուխները լաւ մը տաքցնելէ վերջ իրենց արբեցութեան աւելի լայն ասպարէզ մը գտնելու համար, նաւակ մը վարձելով դէպի Հայգիւղ կ՚ուղեւորին, հոն, ուր Մարկօնի քոզցըրակարկաջ ջուրերը բացերորս տաւիւծէ մը ակօսներ աւազաններու մէջ հասնելով՝ հրաւէր կը կարդան Բազարի բոլոր պաշտօնեաներուն։ Մուսթաֆա և Յակոբ, այս գեղածիծաղ վայրը իրենց գինարբուքը ծայր աստիճանի հասցնելով նաւակ կը նստին և հայրենեաց թրտորութեամբ դէպի Պանտրմա կը փութան և սակայն այսչափ ալ չեն գոհանար։ Հետեւեալ օր երկու գիւղացիները հակառակ եղած ազդարարութեանց, նորէն նաւակ նըստելով Բերամա կ՚երթան, ուր կ՚սկսին շարունակել իրենց պաշտամունքը։ Օրը կը տարաժամի և երկու բարեկամներ մեկնելու կը պատրաստուին։ Տեղացի քանի մը բարեկամներ մօտալուտ փոթորիկ մը գուշակելով՝ կը խնդրեն որ իրենց մեկնումը յետաձգեն, սակայն անդրդուելի կը մնան և հոգւոյ և սրտի կրկնակի թախանձանաց, ուր տունէն նաւակ կը նստին և հազիւ թէ կը հեռանան ափունքէն, ահա սաստկաշունչ փոթորիկ մը ծայր կուտայ և հսկայ կոհակներու խաղալիք կը դառնայ նաւակը, և թէպէտեւ բազուն ճիգեր կը թափին վերահաս վտանգէն ազատելու համար, բայց ի զո՜ւր։ Խեղճ նաւավարը այլ եւս յուսահատ՝ ալիքներու ժխորիս կը ձգէ զեկը որ կը չախջախուի։ Հուսկ յետոյ փոթորիկի երկրորդ հարուած մը վեր ի վայր կը շրջէ նաւակը և երեքը մէկէն ծով կը թափին և ազատելու ապարդիւն ջանքերէ վերջ կը կորսուին խալառ։ Վերջերս երկուքին դիակները Բերամայի եզերքը նետուած են։

ՀՐԴԵՀ ծագեցաւ ասքի գիւղր, Բերա, Աղա Համամ, Վիլլէնցայի փերեզակի խանութէն և կարգ մը գոյքեր այրեցան։

ՅՈՒՍԱՀԱՏ.— Իզմիրի մէջ յայն երիտասարդ խոհարար մը Նորկի, երկու եղբայրներուն իրարու հետ մեռնելէն յուսահատած, փորձեց վերջ տալ իր կեանքին, ածելիով մը վիզը կարելով։ Թշուառ երիտասարդը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, սակայն յոյս չկայ որ ազատի։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ 20 Փետր. — Պատուիրակները վերսկսան սահմանադրութեան վերակազմութեան խնդրին վրայ իրենց խորհրդակցութիւններուն և Ալճազիրայի դուքը ճառ մը արտասանեց հաստատելով թէ ժողովին մէջ ներկայացուցիչ ունեցող բոլոր տէրութիւններ անգամ մըն ալ ցոյց տուին թէ լրջօրէն կը ջանան, որպէս զի բարեյաջող ելք մը ունենայ ժողովը։ Ալճազիրայի դուքը աւելցուց նաեւ թէ պատուիրակները որոշած են որ երբեք չազդուին օտար միջամտութիւններէ, խոհեմութեամբ կ՚ուսումնասիրեն իրենց առջեւ գտնուած խնդիրները և յոյս ունին որ կատարեալ համաձայնութեան մը պիտի յանգին։ Ի վերջոյ դուքը հրաւիրեց Ֆրանսական պատուիրակը խօսք առնել և շնորհաւորեց զայն որ կատարեալ չէզոքութեամբ պարզեց միշտ իր կառավարութեան տեսութիւնները։ Նիստը վերջանալուն դեռ ո և է որոշում տրուած չէր։

—Մաթէն կը հաւաստէ թէ Աւստրիոյ կայսրը և Ցարը իրենց միջնորդութիւնը առաջարկեր են, որպէս զի համաձայնութիւն գոյանայ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ՚ըսէ թէ Աւստրիահունգարիա պաշտօնապէս հաւատարիմ կը մնայ իր դաշնակցութեան՝ Գերմանիոյ հետ, բայց անկեղծօրէն համակիր է Ֆրանսայի։

—Գերման դեսպանը յայտարարեց թէ Գերմանիա մերժելով Ֆրանսայի առաջարկները, անպատճառ չուզեր խըզում առաջ բերել։ Գերմանիա այնպէս կը նկատէ թէ նոր առաջարկներ պիտի ըլլան Ֆրանսայի կողմէ։

ՄԵԼԻԼԱ.— Մարոքեան մարտանաւ մը վերստին ռմբակոծեց Մար Շիքայի ֆրանսական կայանը, և անոր մէկ քանի տաղաւարները քանդեց։ Պատասխանուեցաւ թէև կայանէն, բայց առանց արդիւնքի։

ՓԱՐԻԶ.— Երեսփ. ընտրութիւններ պիտի կատարուին Ապրիլ 29ին։ Նախագահ Մ. Ֆալիէռ կոչ մը ուղղելով բոլոր հանրապետականներուն, հրաւիրեց զանոնք որ օժանդակեն իրեն։ Նախագահը իր պատգամագրին մէջ կը խօսի նաեւ բանակին վրայ և կը յայտարարէ թէ ո՛չ մէկ բան արգելք պիտի կրնայ ըլլալ անոր ամէնէն սրբազան պարտականութեանց կատարմանը, հողային պաշտպանութեան և ֆրանսական դրօշին պատուոյն պահպանման համար։ Բանակին այժմ ամէնէն մեծ հոգածութիւններէն մէկն է խաղաղութեան պահպանման։ Գալով Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան, Ֆրանսա հաւատարիմ պիտի մնայ իր դաշնակցութեանց և բարեկամութեանց և օտարներու յարաբերութիւններ պիտի սածէ տէրութեանց հետ։

ՊԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Առեւտրական նախարարը հրաժարեցաւ նախարարներուն հետ ունեցած անհամաձայնութեան պատճառաւ։

—Պետական պանքային քարտուղարը Բարիզ կը գտնուի նոր փոխառութեան մասին բանակցութիւն կատարելու համար։

—Ռուս կառավարութիւնը որոշեց Մանչուրիոյ բանակին մեծագոյն մասը Ծայր. Ասիա թօղուլ, Չինաց հետ կրնան առաջ գալիք դժուարութիւններէ վախնալով։

ԹՕՔԻՕ.— Քոնեազի դուքը Թոքիօ հասաւ և ընդունուեցաւ Միքատոյին կողմէ, որուն Պալատին մէջ պիտի բընակի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսր իր ամուսնութեան արծաթեայ յոբելեանին առթիւ ընդհանուր ներում պիտի շընորհէ, կ՚ըսուի։

Աստամբոլեցի Վաւմլապետ Թաշճեանի ազդը տես չորրորդ էջը

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

8/21 Փետրվար 1906

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուան գոցուեցաւ	Օ. Ո.	102.25
Երէկուան էն բարձր գինը	»	103.26½
» էն վար գինը	»	102.04

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուան գոցուեցաւ	ֆր.	140.37½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	140 50
» էն վար գինը	»	139.—

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	36.—
Միթիլլիի Պանքա		6.—
Սելանիկի »	ֆր.	188.—
Քամէրոֆալ	Ա. Ո.	10.06
Քարասու Բրէվիլիժիէ	ֆր.	136.50
» Օրտինէր	»	116.—
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.20
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	7.70
» պարտաթուղթ	ֆր.	488.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	297.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո	18.80
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	515.—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփթ. 1886		329.50
» « » 1903		271.50
Թրանսվալ		54.—

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Յունական փոխառութիւն	ֆր.	264.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	434.—
» » » նոր	Օ. Ո.	4.10
Լաւրիոն	ֆր.	59.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	Ղշ. ֆր.
Ֆրանսական ոսկի	87.22
Անգլիական ոսկի	110.—
Բօլ	90.20
Մէճիտիէ արծաթ	108.03
Ռուսի թղթադրամ	8.67
Քրիմեց	51.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	110.05
Բարիզի » »	ֆր.	22.85
Վիէննայի » »	քուրօն	21.86
Պերլինի » »	մարք	18.63

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		99.25
Օսմ. միաց. գոնս. 4 % բաց		94.50
» » » գոց		94.30
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	143.75
Րէժիի պարտաթուղթ	»	406.—
Օսմանեան մաքս	»	485.—
Օսմանեան Պանքա	»	632.—
Քրէտի Լիոնէ	»	1130.—
Բարիզի Պանքա	»	1527.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	100.30
Իտալական »	5%	105.25
Ռուսական » 4% 1901		84.45
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	93.65
Պոլիս Բաղտատ Ասլանի	ֆր.	651.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

Անգլիական Ռանթ		90.56
Օսմ. Միաց. Գոնս.	բաց.	93.50
» » »	գոց	93.37
Օսմ. Պանքա		105.—
Պուլկարական 1892		101.50
Ռուսական 4% 1888—89		84.25
Յունական Ռանթ		42.—
Զարթերտ		1.62
Թրանսվալ		2.—
Ռանտֆոնթէյն		6.25
Ճապոնական 4 %		90.—

ՊՐԻՒՔՍԷԼԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմ. Միացեալ Գոնս.	93.75
Ռումէլիի Երկաթուղի	142.50

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

1406
Կանխապէս 50 ղրուշ
Այժմ 5 ղրուշ

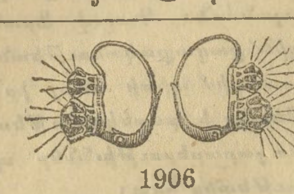
1906
Կանխապէս 50 ղրուշ
Այժմ 5 ղրուշ

610
Կանխապէս 50 ղրուշ
Այժմ 5 ղրուշ

405
Կանխապէս 50 ղրուշ
Այժմ 5 ղրուշ

ԳԱ ՎԱՃԱՌ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԱԾԷ ԶԱՆ

ԱՅԼԵՒՍ ՄԷԿ ՔԱՆԻ ՕՐ ՄՆԱՑ

ՄԵՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ԱՐԱԳ ԱՐԱԳ

ՓՈՒԹՈՎ ՊԷՏՔ Է ԴԻՄԵԼ, ՀԱԿԱՌԱԿ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ

ՓԱՅԼՈՒՆ

ՃԱՃԱՆՉԱԳԵՂ

ԹԷՅԹԻ ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐԸ

ՉՊԻՏԻ ԿՐՆԱՔ ԳՏՆԵԼ
ԱՍԿԷ ԱՌԱՋ ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐԻ ԱՄԵՆ ՄԷԿՈՒՆ ԳԻՆԸ

50 ՂՐՈՒՇ ԷՐ — ԱՅՍՕՐ 5 ՂՐՈՒՇ ՄՕՆԹԻՐՈՎ ՄԻԱՍԻՆ

ԱՅՍ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԸ ՊԻՏԻ ՊԱՀՈՒԻ, ՄԻՆՉԵՒ ՈՐ ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐԸ ՍՊԱՌԻՆ

ԹԷՅԹՍ ԱՄԷՐԻՔԷՆ ՏԱՅԱՄՆՏ ՓԷԼԷՅՍ

288 ԲԵՐԱ ՖԻՏԱԿ ՃԱՄԲԱՑ, ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ԲԵՐԱ ՖԻՏԱԿ ՃԱՄԲԱՑ, 288

ՎԱՐԺՈՒ Վ. ԱՃԱԽԱՆՏՈՒՆ

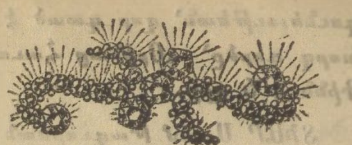
1406
Կանխապէս 50 ղրուշ
Այժմ 5 ղրուշ

611
Կանխապէս 50 ղրուշ
Այժմ 5 ղրուշ

1235
Կանխապէս 50 ղրուշ
Այժմ 5 ղրուշ

810
Կանխապէս 50 ղրուշ
Այժմ 5 ղրուշ

ՁԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

[illegible]

Ուստի եթէ կ'ուզէք խմել զուտ և անխարդախ ձկան իւղ, հանեցէք

ԴԻՄԵԼ ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պաշի, «պօղաչաճի»ին դէմ, թիւ 261

[illegible] (Բեքեր-Մօլլեր) [illegible]

[illegible]

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ 50—35

ԱՎԷԼԱՆ ՍՈՒՑՈՒ [illegible]

[illegible]

Ուսմամ Աճէնեթէսի.— [illegible] 146 [illegible] 25 ղրուշ։
20—14

ՀԱՋԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱԳԻԳԷՅԻ ԵՒ ԷՔՐԷՄԻ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

[illegible]

8—50

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Հագուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած է այլ եւս։ Պատրաստ զգեստներէն մեծ վաճառատունը՝ ԷՄՆԻՑԷԹ որ Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակին Քէրէթ Լիօնէ դրամատան վրայն յարկը հաստատուած է, երեք մարդոց եւ տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ մթերք մը ունի միշտ, որոնք խիստ նուրբ, ձեւաւոր եւ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են ու ամէն ճաշակի յարմար եւ աժան գիներով կը ծախուին։

ԷՄՆԻՑԷԹ վաճառատունը իր կերպասներու ուղղակի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծածախ բերել տալով զանոնք ամենէն նուրբ գործածութեամբ հագուստ կը կարէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ ճաշակաւորութեամբ պատրաստուած հագուստները ամէն երանգի նորաձեւութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ կարուածներէն բնաւ չեն զանազանուիր։ Ամենէն աւելի ճաշակի տէր ու գծուարահաճ անձինք անգամ գոհ կը բնան ԷՄՆԻՑԷԹի հագուստներէն, որոնք այսչափ կատարելագործութեամբ ճանչցուած դիմացկուն ու դիւրամաշ չըլլալու առաւելութիւնն ալ ունին։ Մեր գրաձեւերուն համարատուութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄՆԻՑԷԹ վաճառատունը։ Կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը կայ վաճառատան հետ։ Գիները համարստիկ վերջնական են. զեղչ չկայ բնաւ։ Կիրակի օրերը բաց է։
80 50—20

ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ԹԱՇՃԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Վկայեալ Կայս. Բժշկ. վարժարանէն եւ պաշտօնակալ ատամնաբոյժ Ազգ. Հիւանդանոցի

[illegible]

50—36

ՍԱՀԱՆԿԵՕՁ

[illegible]

HUILE de HOGG

ՀՕԿԻ ՄՕՐԻԻ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

[illegible] Société de Bienfaisance [illegible] 50 [illegible]

[illegible] ՀՕԿԻ ԷՄՈՒԼՍԻՕՆը [illegible] 23—25 [illegible]

50—27

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԿԱԹԸ

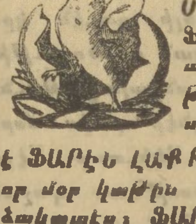

[illegible] Լը Լեէ ժէրմոն (Ս. և Ս) [illegible] ՖԱՐԷՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷ [illegible]

[illegible] Պ. Է. ՄԱՆՆԻՒ [illegible] 23, 25։
34—50

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ

ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմել՝ Օ'ԶԱՌԹԻՒԸ ՏԸ ՊՕ'ԶԱՌ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

(Ա. Մ. ԳԱՐԻՊԵԱՆ)

44, [illegible], 44
ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ 8—15

ՏՕՔԹ. ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ–ԿՆԱԽՕՏԱՐՈՅԺ

[illegible] 21 ամէն օր, ժամը (Ը.-Թ) 7—10.

[illegible]

50—21

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ ՄԸ

[illegible] (Beaume de figues) [illegible] (prolapsus) [illegible] 50 [illegible]

Société de Bienfaisance mutuelle des femmes Jolliet. Ill. U. S. A.

[illegible]

Կ. Պոլիս Շիրեճ խան 50—23

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸ

ԹԷՏԱՎԻՐԻ ԳԱԹԻՍԻ

[illegible] 97 [illegible]

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. Է. ՁՈՒՔԼՈՍ

[illegible] 9 [illegible] 12 և 1էն 4 (Ը. Ե)։

[illegible] 18 [illegible]

6—12

ՍԱՀԱՆԿԵՕՁ

[illegible] ԱՀՄԱՆԼԱՕԹԷ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԻ

[illegible] 11½ [illegible]

39—50

ԳԷՕՅԻՒՔ ԷԼԳԻՍԷ ՄԱՂԱՃԱՄԸ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐՔԷԹԱՃԸ

Իսթանպօլ, Սուլթան Համամընտա Թօփալեան խանընտա բէխտլէր 2ⁿ գաթընտա

[illegible] 1871 [illegible] Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]

[illegible]

ՖԻՅԱԹ ՄԷԳԹՈՒՐ

ԶՈՂՁԱՐ ԽԻՒՆԷ ԷՒԻ ՉԻ ԱՉՐԱ ՉՐՐ 50 3

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

[illegible] 15 [illegible] 10 և [illegible] 11 [illegible]

50—21

ԹԱՀԹԱՊՐՈՒՆԵԱՆ ԹԷՐԶԻ ՅԱԿՈԲ

[illegible] 32 [illegible]

50—42

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ Տ. ԹԱԳԷՈՍԵԱՆ